

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENEC

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto

Izaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Delovanje patrol pri Ain El Gazali

Štiri sovražna letala uničena in več angleških ladij poškodovanih

Vojno poročilo št. 629

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na fronti pri Ain El Gazali delovanje patrol in topniško streljanje; vzhodno od Mechileja je izpodletel sovražni sunek, ki so ga podpirala oklepna vozila, zaradi odločnega posega našega oklepnega orožja. Ponovne in uspešne akcije letalstva so povzročile požare in razdejavanja v sovražnem zaledju; tri angleška lovška letala so bila sestreljena v boju, četrto pa je sestrelilo protiletalsko topništvo.

Tudi večeraj so nemška letala večkrat bombardirala vojne naprave na Malti. Nemška letala so dohitela konvoj, ki so ga že naša torpedna letala ponovno napadla ter ponovno zadela dve veliki trgovski ladji ter dve ladji iz spremstva.

Berlin, 11. febr. AS. »Münchener Neueste Nachrichten« pišejo o položaju v severni Afriki in pravijo, da je vojaško delovanje po angleškem umiku proti Tobruku omejeno od obeh strani na izvidniško vojskovanje. Nasprotniki se skušajo ugotoviti v pričakovanju nove bitke, ki se bo kmalu začela. Dopsnik lista »Frankischer Tageszeitung« poroča iz Rima, da se general Auchinleck za vsako ceno trudi, da bi sile, s katerimi se razpolaga ne bile uničene v novi bitki in zato išče mesta, kjer bi se lahko utrdil. List ne verjame, da bi Angleži lahko prepeljali na egiptovsko mejo nove čete iz Kavkaza, ker bi tako oslabil tamkajšnje fronte, ki je itak v vedno težjem položaju.

Baldur von Schirach pri Mussoliniju

Rim, 11. februarja. AS. Mussolini je sprejel nemškega mladinskega voditelja Baldurja von Schiracha. Imela sta dolg prisrčen razgovor o vprašanjih, ki zadevajo bodočo organizacijo evropske mladine.

Novi nemški uspehi v Rusiji

Sovjeti so izgubili 16 tankov — Odbit sovražni izpad pri Petrogradu

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 11. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja v vojnem poročilu z dne 10. februarja:

Na vzhodnem bojišču je sovražnik v nadaljnjih borbah zopet utrpel hude izgube. Naši napadi so se končali z lokalnimi uspehi. 16 sovražniških tankov je bilo uničenih. Letalstvo je podpiralo obrambne operacije vojske z učinkovitimi akcijami bombnikov in strmoglavnih letal in je z dobrim uspehom napadalo prevozna sredstva v vzhodnem delu Krima.

Na petrogradski fronti so se izjalovili ponovni napadi močnih sovražniških sil. Topništvo je uspešno obstreljevalo vojaško važne objekte v Kronštatu. 25. württemberska motorizirana pehotna divizija in flandrska legija sta se posebno odlikovali, ko sta uspešno zavrnila uspešne sovražniške napade.

Kakor je bilo že objavljeno v posebnem poročilu, so nemške podmornice potopile na Atlantiku 8 sovražniških trgovskih ladij s skupaj 50.500 br. r. g. tonami in 1 korveto, dočim je bila druga ameriška ladja resno poškodovana s torpednim zadetkom. Šest trgovskih parnikov s skupaj 34.500 tonami je bilo potopljenih ob severnoameriški obali.

V severni Afriki na obeh straneh izvidniško delovanje. Oddelki nemških bombnikov in strmoglavnih letal so v močnem spremstvu bojnih letal bombardirali sovražniške motorizirane kolone, oskrbovalna oporišča v Marmariki in v severnem delu Egipta. Na letališčih na tem področju so bila tri sovražniška letala uničena. V vzhodnem delu Sredozemskega morja so zapadno od Marsa Matruha nemški bombniki napadli britanski konvoj. Ena lahka krizarka, en rusilec in dve veliki transportni ladji sta bili od direktnih bombnih zadetkov resno poškodovani in sta bržkone izgubljeni.

Berlin, 11. febr. as. Iz pristojnih virov se je izvedelo, da so nemški poveljni oddelki severovzhodno od Orla obdržali svoje postojanke proti silovitim napadom, ki jih je zadnje tri dni izvedla sovjetska pehota ob podpori topništva in številnih tankov, skušajoč prodreti v nemške črte. Po končani bitki so Nemci pred svojimi postojankami našli nad 100 mrtvih boljševikov. Rdeči so izgubili tudi pet tankov, več topov in strojin.

Berlin, 11. febr. AS. V borbah, ki so se v poslednjih dneh razvile na vzhodnem bojišču — piše Zwölf Uhr Blatt — so boljševiki na severovzhodnem odseku Ilmenskega jezera napadli južno krilo neke nemške pehotne divizije. Ta pa je sredi snežnih neviht in silovitega mraza odbila prvi sunek ter nato uspešno začela obkoljevati dobesedno del sovjetskih sil. Medtem ko so bili obkoljeni prisiljeni, da so se čedalje bolj umikali in zgnatli na sredo, tako da so prišli v peklenski ogenj nemških pehotnih čet, so nemško topništvo iz strmoglavci vzeli za tarčo zbrane sovjetske sile in neke bližnjem kraju, ki so se pripravljale na napad, da bi olajšale pritisek na obkoljene boljševičke čete.

Nemška letala so bila zadnje dni zelo delavna na vseh drugih odsekih bojišča ter so bombardirala

Singapur pod neprestanim japonskim ognjem

Japonski oklic branilcem Singapurja — Nova japonska izkrcanja na Celebesu in novi Gvineji

Bangkok, 11. febr. AS. Singapur je sedaj stalno pod ognjem japonskih bombnikov. V nekaj dneh je imel že nad 100 napadov. Povsod razsajajo požari. Med domačim prebivalstvom vlada veliko nezadovoljstvo, ker je bila večina Angležev pravočasno izseljena. Japonske topoveke granate so naredile velikanske škodo v utrdbah in skladiščih. Prav tako je tudi Rangoon predmet stalnih letalskih napadov. Potrjuje se, da ga nameravajo oblasti izprazniti. Kitajci obupno poskušajo rešiti velikanske količine vojnega gradiva in avtomobilov, ki so nagrađeni v tem mestu. To gradivo je namenjeno Čangkajskim armadam in bo neizogibno padlo v japonske roke.

Saigon, 11. febr. AS. Avstralsko vojno poročilo poroča iz Camberre, da so se Japonci izkrcali v Gasmati na zahodni obali Nove Gvineje.

Bangkok, 11. febr. AS. Izvedelo se je, da so se nove japonske čete izkrcale blizu mesta Marcassan na otoku Celebes.

Bern, 11. febr. AS. Novice iz Singapurja, prihajajoče iz angleškega vira, vedo povedati, da se v predmestjih singapurskega mesta že sliši streljanje strojin. Bitka je že v neposredni bližini mesta.

Tokio, 11. febr. AS. Z bojišča poročajo, da so japonska letala večeraj zjutraj na singapurske utrdbe vrgla na tisoče letakov, v katerih vabijo angleške sile, ki branijo Singapoore, naj se brž vdajo. Letake je podpisal vrhovni poveljnik japonskih napadalnih sil general Jamašita. V njih svetuje angleškemu oddelkom, naj se takoj vdajo, zakaj lahko zaupajo v japonska viteška čustva. Letak pravi dalje, da japonske pomorske letalske kopenske sile že obvladujejo Malajski polotok, da so uničile angleško brodogradnjo na Daljnem Vzhodu ter dosegle popolno pomorsko in letalsko nadzorstvo nad Indijskim morjem, na Tihim morjem in v jugovzhodni Aziji.

Ker je Singapoore že od 18. stoletja dalje važno angleško oporišče in prometna zveza med vzhodno in zahodno omiko, bi japonske vojne sile želele izogniti se temu, da bi Singapoore bil spremenjen v pepel. Japonska je prišla za orožje, da uniči krivico, ne da bi nameravala osvajati kake ozemlja ali napadati tuje dežele. Japonske sile, ki se bore za to načelo, so že potolkle vse nasprotnike, ki so se upirali njihovi akciji. Pač pa bodo plemenito podale roko civilistom in tistim, ki se jim vdajo.

Letak se končuje z besedami: »Porabljamto priliko, da vas, angleški častniki in vojaki, vabimo,

da se takoj vdaste, zakaj vaše rodbine s skrbjo pričakujejo vaše vrnitve v domovino. S tem boste tudi prihranili uničenje mirnemu civilnemu prebivalstvu v Singapooreju.«

Buenos Aires, 11. febr. AS. Poročilo iz Washingtona pravi, da so čete generala Mac Arthurja sedaj zapletene v srđito bitko na polotoku Batangu na Luzonu.

Tokio, 11. febr. AS. Japonske čete, ki so po hudih bojih večeraj zjutraj prišle v predmestje Matubana v Birmaniji, so to mesto popolnoma zasedle.

Tokio, 11. febr. AS. Glavni cesarski stan poroča, da so japonske čete, ki operirajo na Singapurju, danes zjutraj zasedle Bukit Timah, 9 km od mesta Singapurja. Poročilo dodaja, da japonske sile nadaljujejo s pritiskom na sovražnika.

Rim, 11. febr. AS. Rimeki leti smatrajo, da se Singapur ne bo mogel več dolgo držati, in da je njegova usoda že zapečaten. Dopsnik lista »Messaggero« piše iz Singapurja o vzrokih angleškega poraza in pravi, da je zato zelo važna naslednja okoliščina: pri gradnji utrdb so mislili, da bo trajalo najmanj dva meseca, preden bo ves Malajski polotok padel v japonske roke in da bodo imeli Angleži dovolj časa pritegniti na olok zadostne količine vojaštva, ki ga bodo držale od eevera. Udarci, ki jih je sprejela Anglija v Sredozemlju in v Severni Afriki, so tisti, ki eo ji one-

mogočili, da bi se lahko zadostno pripravila na Singapurju. Nadalje je treba upoštevati strahotne posledice neprestanega japonskega bombardiranja tekom dveh mesecev. Neizogiben padeč Singapurja je nujen tudi zato, ker imajo Angleži premalo vojaštva v trdnjavi, na katero so navalile izredno močne japonske sile, ki so poleg tega še nadmočne po tehniki izkrcanja in po bojevitosti.

Bangkok, 11. febr. AS. Iz Singapurja se je izvedelo, da je poskusil avstralski general Gordon Bennet protiofenzivo proti Japoncem na otoku Singapurju, pa je po njegovem lastnem priznanju ta protiofenziva propadla. Prišlo je do hudih bitk na nož vzhodno od letališča Tengah, kjer so poskušale angleške čete zadržati japonsko prodiranje.

Amerikanci se bodo morali na Luzonu kmalu vdati

Buenos Aires, 11. febr. AS. Poročilo zunanjega ministrstva Združenih držav poroča iz Washingtona, da so čete generala Mac Arthurja odbile nove japonske napade proti ameriškim postojankam na utrjenem otoku Corregidor. V dobro poučenih krogih izjavljajo, da je zelo malo upanja, da bi se ameriške sile na Filipinih lahko dalje časa upirale, ker jih nasprotnik prekaša v številu ljudi in po količini vojnega gradiva.

General Sato napoveduje skorajšnji konec angleškega imperija

Tokio, 11. febr. as. General Sato je imel pred proračunsko komisijo govor, v katerem je rekel, da si Angleži in Amerikanci ne morejo več delati nikakih utvar, kajti zmaga se že smeji Japoncem v Vzhodni Aziji navzile Churchilllovemu in Rooseveltovemu bliskanju. Govoreč o operacijah na Sredozemlju je rekel Sato, da je padeč Gibraltar in Suez le še vprašanje časa.

Kadar se bo ta črta zrušila in ko bosta zasedeni Indija ter Avstraliija, bo konec angleškega

imperija. Izkrcanje Nemcev v Angliji ni več potrebno, kajti Anglija bo le še igrača v rokah Združenih držav in angleški vpliv bo popolnoma izbrisan iz Evrope in Azije. Sato je tudi poudaril, da te vojne ne bo zaustavilo nobeno mirovno prizadevanje, kajti Japonska bo vodila vojno do konca. General je na koncu pokazal še na nasprotnikovo slabost in na vojaške zmote Združenih držav, ki so tudi pripomogle k japonskemu uspehu.

Italija želi japonskemu orožju zmago

Rim, 11. febr. Stefani: Japonsko ljudstvo praznuje danes 2602. obletnico ustanovitve cesarstva, ki je bilo utemeljeno 11. februarja l. 660. pr. Kr., in sicer po cesarju Dimmu Tenuu v pokrajini Jamato. Od tedaj je japonska vladarska rodbina bila na oblasti 26 stoletij brez prenehanja.

11. februar je najsvetejši dan za Japonce. Ta dan se vsi prebivalci japonskega cesarstva mistično stisnejo okoli sončnega prestola njihovih cesarjev in v sijaju tisočletnega razkošja svojega plemena praznujejo z gorečo domoljubno vneto narodno dušo. Japonsko ljudstvo letos praznuje dan prestola ob grmenju topov pomorskih in letalskih oddelkov, drzno razporejenih po zemljepisnem prostoru, ob katerem se človeku vrti v glavi zaradi njegove obsežnosti. Praznuje ga s tremi velikimi vojskami, ki so usmerjene v stvarne akcije za vojaško osvojitve: ena je na singaporskem otoku pred vrati največje angleške trdnjave v Aziji, druga skoraj pred vrati Rangoona, tretja pa je naperjena proti Javi in proti vsemu indijskemu otočju.

Fašistovska Italija, ki z občudovanjem in z ljubeznijo spremlja strahotne nastope japonskih oboroženih sil, želi japonskemu orožju vse zmage, japonskemu plemenu pa popolno uresničenje njegove bleščeče usode v vzhodni Aziji, ki bo osvobodjena vseh nasilij in vsiljencev.

Gospodarski posveti v Zadru

Zader, 11. februarja. AS. Tukaj je bilo posvetovanje o gospodarskem položaju Dalmacije pod predsedstvom Bastianinija in ob navzočnosti prefektov Zadra, Splita in Kotorja.

Carmona zopet portugalski predsednik

Lizbona, 11. febr. AS. V nedeljo so bile na Portugalskem volitve novega predsednika republike. Volitve so potekle v popolnem miru. Za predsednika je bil že tretjič izvoljen Carmona.

Sovjeti in Angleži v zagati

Ljubljeno Stalinu glede Evrope in tudi Turčije. Bivši poslanik seveda ni povedal, da navzile angleškim željam boljševizem ne more rešiti vojaškega položaja, ker je njegova zimska ofenziva propadla; da bi izpolnil svojo nalogo je bil prisiljen predpostaviti, da je sovjetska vojska odločilno važen vojaški činitelj za Anglijo. Ko bodo boljševiki prišli v Berlin, je tolažilno rekel, bo prepozno razgovarjati se z njimi o vojaških ciljih. List »Nachtausgabe« pripominja, da je avgusta 1939 sklenil Stalin pogodbo z Nemčijo, nato pa zapovedal spremeniti celotno sovjetsko proizvodnjo in pospešiti reorganizacijo vojske, da bi nato napadel Nemčijo. To pomeni, da je rdeči diktator sklenil pogodbo z Nemčijo samo zato, da bi pridobil na času. Sedaj je upal, da bo lahko sprejmenil položaj v svojo korist z zimsko ofenzivo in na tem upanju sta gradili svoje načrte tudi Anglija ter Združene države.

Obsojeni vohuni v Sofiji

Sofija, 11. febr. AS. Po najbolj naglem postopku se je pri bolgarskem vojaškem sodišču v Sofiji končala razprava zaradi vojaškega vohunstva na korist Anglije, Združenih držav in bivše Jugoslavije. — Na smrt so bili obsojeni trije obtoženci: dr. Jurij Valkov, bivši glavni urednik lista »Pladen«, znan po svojem dolgem, komunistem in Srbom prijaznem delovanju, njegov brat Vasilij Valkov ter tehnik bolgarskega letalstva Emilij Stratev.

Pomoč Romunom v Grčiji

Budimpešta, 11. februarja. AS. Romunska vlada je sklenila poslati v Grčijo za prehrano tam živečih Romunov 900 ton koruze, 20 ton žita, 20 ton moke in 160 ton drugega živeža.

Smrt finskega politika

Helsinki, 11. februarja. AS. Tukaj je snoči umrl 58 let star dr. Lauri Cristian Relander, ustanovitelj finske kmetске stranke. Leta 1919 je bil Relander predsednik prvega finskega svobodnega parlamenta. Leta 1925 je bil predsednik finske republike.

Ukinitve vzorčnih sejmov v Nemčiji

Berlin, 11. febr. AS. Nemški minister za propagando je v sporazumu z ministrom za gospodarstvo odločil, da leta 1942 v Nemčiji ne bo nobenih vzorčnih sejmov. Vse sile nemškega gospodarstva in vso nemško prometno mrežo je treba namreč zaposliti izključno za zmago nemškega orožja.

Kritičen položaj angleškega brodogoja

Berlin, 11. febr. as. Novi uspehi nemških podmornic v Atlantskem morju ob severnoameriški obali so dali berlinskemu tisku priložnost opisati kritičen položaj sovražnega trgovskega in bojnege brodogoja. »Börsen Zeitung« piše, da je Anglija zadnje tedne pretrpela občutne izgube vojne mornarice na Sredozemlju, kjer sta bili izgubljeni med drugim tudi bojni ladji »Queen Elisabeth« in »Valiant«, ki jo je napadla in izločila iz boja italijanska mornarica. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, kako angleško javno mnenje dramatično brepeni po novem ladjevju, ki je iz dneva v dan manjša. »Zwölf Uhr Blatt« ponatiskuje izjavo kapitana Wortha v »Daily Mailu« da ima po odhodu ladje »Prince of Wales« na Daljni vzhod Anglija le še eno samo letalonosilko, ker so vse druge v popravilu. Po njegovem mnenju angleška mornarica danes ne prenese več nikakega tveganja. Tako se mora danes mogočna angleška mornarica skrivati po pristaniščih.

Johore Bahru, 11. febr. AS. Japonsko letalstvo je pred izkrcanjem japonskih suhozemskih sil izvedlo 64 letalskih napadov na Singapur in podvojilo svoje delovanje. Letalske skupine generalov Okamoto, Kitašime in Ogave neprestano tolčejo sovražne postojanke Mandai. Kakit, Timah in zlasti utrjeno postojanko Changi, ki je oborožena s 25 velikimi topovi. Niti eno angleško letalo se ni epustilo v boj z japonskimi letali.

Protiboljševski shodi na Madžarskem

Budimpešta, 11. febr. AS. Po vsej Madžarski imajo zdaj velike shode, na katerih govorniki vladne stranke množično prikazujejo razloge za vojno proti boljševikom. Ti shodi izpričujejo popolno soglasnost množice z vladno politiko ter voljo madžarskega naroda, da se bo z vsemi silami boril do popolne zmage nad boljševizmom in anglosaksonskimi demokracijami. V važnem kmečkem središču Szarvasu je govoril podtajnik kmetijskega ministrstva Barczay pred veliko kmečko množico ter opisal naloge, ki jih mora Madžarska izpolniti v tem zgodovinskem trenutku. Mednarodno judov-

stvo — je izjavil podtajnik — je izzvalo vojno. Bogataško judovstvo, ta izkoriščevalce proletarskih množic in proletarskih držav, je skušalo in skuša s sodelovanjem boljševizma ukleniti v sužnje verige države, ki po moči in zgodovinskem izročilu zaslužijo, da bi imele mesto na tem svetu. Nemčija in Italija — je podtajnik dejal ob koncu govora — sta z vojno proti Sovjetski zvezi napravili veliko uslugo evropski omiki in vsi omikani narodi se bodo morali udeležiti tega boja, ki bo Evropo in ves svet osvobodil poživljenje judovsko-boljševiške grožnje.

Z vsega sveta

Finska

Nemško gospodarsko zastopstvo je prišlo v Helsinki, da bi se pogajalo s finsko vlado. Vodja nemškega zastopstva je izjavil, da Nemčija želi, da bi se gospodarska pogajanja uspešno zaključila.

Sovjetski vohun bi moral biti ustreljen v Aboju. Pred izvršitvijo smrtnih kazni je obsojenec zahteval duhovnika. Komaj je prišel duhovnik v njegovo celico, je vohun izvelkel nož in ga zaklal.

Turčija

Teden za teden so priredili v Turčiji. Ob tej priliki je govoril turški finančni minister Fuan Agraft, ki je izjavil, da se je turška vlada trudila zlasti za to, da bi ohranila turški proračun v ravnotežju in to kljub težavam vojnega stanja na svetu. Vlada stori vse, da bi trdno ohranila vrednost denarja. Praktično se skuša povečati proizvodnja, zlasti proizvodnja poljedelskih pridelkov. Zaradi prometnih težav na svetu je uvoz v Turčijo zelo oviran in zato skuša turška vlada z vsemi sredstvi pospeševati razmah domače industrije. Ta industrija naj prepreči oskrbo Turčije vsaj z glavnimi potrebščinami.

Združene države

V noči na ponedeljek so v Ameriki pomaknili uro za eno uro naprej. Oblasti menijo, da bodo na ta način letno prihranili 736 milijonov kilovatih ur električnega toka.

Veliko pomanjkanje delovne moči je nastopilo v Ameriki. Delavna ministrstvo je objavilo, da bi ameriška industrija v letu 1942 potrebovala deset milijonov novih delovnih moči. Od teh deset milijonov pa ni sedaj na razpolago niti deset delavcev. Sedem milijonov delavcev bodo morale oblasti vzeti drugim industrijam, vendar pa bodo teh sedem milijonov morali še izobraziti in izvežbati, za tri milijone delavcev pa še ne vedo, kje bi jih vzeli.

Bolgarija

Bolgarska mladinska organizacija »Branike« in organizacija »Gile« v Sofiji sta priredili skupno manifestacijo in so se priredile udeležili italijanski poslanik v Sofiji in drugi odličniki. Mladinski pevski zbori so izvajali več točk.

Irška

Ravnatelj kaznilnice v Belfastu Thomas Walker je bil ubit na ulici v središču mesta. Policija je uvedla preiskavo, da bi ugotovila vzroke in storilce umora.

Švica

Švicarske oblasti so bile iz Madrida obveščene, da je bil potopljen španski parnik »Urrumeoc«, ki je vozil pod švicarsko zastavo in sicer žito za Švico. Parnik je potopila sovražna podmornica.

Prepoved kupovanja in prodajanja platine in platinskih izdelkov

Visoki komisariat sporoča, da se platina za vse, dovoljene s kraljevim ukazom z dne 17. oktobra 1941-XIX št. 1330 (Sl. l. 574-105) ne more porabiti, razen z nakazilom podtajništva za vojno proizvodnjo. Dosedanje ostane torej prepovedana vsaka kupoprodaja platine ali pa predmetov iz platine po privatnih ali trgovskih, tudi če bi bil kupec industrialec ali predelovalec, ki bi nameraval porabiti platino ali predmete iz platine za vse, dovoljene v označenem kraljevem ukaz.

Najboljši in najcenejši slovenski tednik je »Domoljub«

Zveze med Anglijo in Rusijo v Aziji

Spletke za Dardanele, Perzijo, Indijo in Kitajsko

Ze od leta 1878. naprej je angleški državnik Salisbury mislil na sporazum z Rusijo na turške stroške. Ta misel se je še bolj izobličila v času armenske krize v letih 1894—1895 in pa zaradi tega, ker je bila Anglija v letu 1894. popolnoma osamljena. Zunanji minister Rosebery se je skušal približati zvezi med Avstrijo in Nemčijo, pogajal se je s Francijo o afriških vprašanjih in je v novembru 1894 z Rusijo sklenil pogodbo o Pamirju ter pri tem sprejel skoraj vse ruske zahteve. Ko je bil car Aleksander III. bolan, se je angleški prestolonaslednik takoj podal v Rusijo, kjer je ostal do konca carskih pogrebniških slovesnosti. V Londonu so tedaj poudarjali, da je ta pot angleškega prestolonaslednika bila izredno pomembna in zunanji minister Rosebery je v svojem govoru poudarjal, da sta Anglija in Rusija v vprašanjih Daljnega vzhoda sklenili iti po skupni poti in da zveze med obema državama niso bile nikdar bolj »prisrčne«. Rosebery je v letu 1894., ko je zbruhnil upor v Armeniji, začel proučevati turško vprašanje in je nameraval Armenijo prisoditi Rusiji, Franciji pa dati Sirijo, lo pa za ceno, da se Angliji prizna poseben položaj v Egiptu. Vendar pa je tedaj lahko s Francijo in Rusijo sklenil samo dogovor o načrtu reform, ki bi jih Turčija morala izvajati v tistih pokrajinah, kjer se je prebivalstvo Turkom upiralo.

Ko je Salisbury v juniju 1895 prevzel Roseberyjevo mesto, ai prav nič zaupal Turkom in ni verjel, da so sposobni izvajati reforme. Najbrž je mislil, da turškega cesarstva ni mogoče več rešiti. Menil je, da se bo turško cesarstvo kmalu zrušilo in zato je mislil, da bi bilo primerno, da bi se celotno turško vprašanje uredilo s sporazumi z drugimi državami. V letu 1895. je Salisbury nemškemu veleposlaniku v Londonu razvil čuden načrt, ki je obsegal razdelitev turškega cesarstva. Po tem načrtu bi naj Turčija ohranila Anatolijo, Rusi bi zasedli Carigrad, Dardanele in Armenijo, Avstrija bi dobila svoj delež v zahodnem delu Balkana, Francija bi bila oškodovana v Siriji in v Maroku, Italija bi dobila Tripolitanijsko ali pa Maroko, Anglija pa bi si končno prisvojila Egipt in Mezopotamijo. Ta načrt pa se je ponesrečil. O njem so govorili samo na pogajanjih med Anglijo in Nemčijo in zato ne

vemo, kakšno bi bilo naziranje drugih držav. V Berlinu so namreč začeli dajati prve težave in izvajanje načrta se je tam ustavilo. Menili so tudi, da je Francija za ohranitev turškega cesarstva, ker je Francija imela tedaj v Turčiji naloženega mnogo kapitala, prav tako pa so računali s tem, da bi delitev Turčije povzročila težave med Avstrijo in Italijo in zato zamajala trojno zvezo; če pa bi Rusija zopet prišla na Bližnji vzhod, bi to zopet razžarelo ogenj starih nasprotij med Rusijo in Avstrijo na Balkanu, to pa tedaj, ko so se nasprotja med Rusijo in Anglijo omiljevala.

Vse to pa Salisburyja ni oviralo, da ne bi ponovil svojega poskusa. V Angliji je nastalo veliko razburjenje, ko je nemški cesar Viljem II. dne 3. januarja 1896 poslal proslulo brzojavko Krügerju v Južno Afriko in tedaj je ves angleški tisk soglasno zagovarjal zblizanje med Anglijo in carsko Rusijo in angleški tisk je pisal, da ne bi Angliji prav nič škodovalo, če bi se prijateljska Rusija polastila Carigrada, Port-Arturja in Mandžurije in če bi Rusija dobila nadoblast nad severno Kitajsko in Japonsko. Če bi se sporazumeli, bi Rusija in Anglija gospodovali svetu od »Carigrada do Kantonov«. Iste misli kot angleški tisk je izjavil v svojem govoru dne 3. februarja Balfour, Salisburyjev nečak, nakar je angleška vlada začela s pogajanjmi z Rusijo. Vsi ti dobri angleški nameni pa so naleteli v Petrogradu na velike težave. Rusko zunanjo politiko je tedaj vodil knez Lobanov, ki je bil sovražnik Anglije ter je trdno veroval v rusko poslanstvo na Daljnem vzhodu ter je bil ves zaverovan v možnosti razmaha na Kitajskem. Za Turčijo pa je imel samo ta načrt, da jo je nadzirati in nagajati angleškim namenom v Turčiji.

Ko je knez Lobanov umrl, je v avgustu 1896 Salisbury ponovno začel kaditi ruskim državnikom s svojimi načrti. Lepa prilika se mu je nudila, ko so v Carigradu dne 26. in 27. avgusta priredili pokolj Armencev. Tri dni nato je napisal pismo, v katerem je razložil načela angleške politike do Francije in Rusije. Na načelu, da je »politika zgolj igra koristi«, je kritiziral angleško politiko, kakor jo je v letu 1850. Palmerston izkiziral v zvezah do Francije in Rusije. Opozoril je, da so bili časi, ko sta Anglija in Rusija imeli dobre zveze in je dodal, »da je to cilj, kateremu moramo služiti ob vsaki ugodni priliki. Na vsak način pa se morajo preprečiti ovire za sodelovanje med obema vladama. To bi bilo najlepše obzorje za ravnotežje v Evropi. Ko je car v septembru

vine ter poravnala svoje obveznosti pri Zadrugi zvezi. To posojilo je bilo krito z menicami in s predkaznabo v zemljiški knjigi. Po novih predpisih posojilodajalca pa smo morali dovoliti poleg menične obveze še vknjižbo, ki so jo nekateri zlobotni, drugi pa zaradi neinformiranosti proglasili za novo posojilo.

2. Drugi del posojila je najelo podjetje v dneh razsula bivše Jugoslavije pri Zadrugi gospodarski banki, da je kljub ogromnim izgubam pri svojih dolžnikih izven meja Ljubljanske pokrajine moglo poravnati svoje obveznosti napram uslužbenstvu. Na podlagi internega dogovora med obema denarnima zavodoma je bila vpisana za oboje posojilo le ena intabulacija.

3. Ljudska tiskarna in knjigarna nima danes in ni imela kdaj koli prej nikakega premoženja v gotovini. Vsi dohodki podjetja so se redno porabili za širjenje katoliškega tiska med slovenskim ljudstvom. Mislimo, da ni nikogar, ki bi ne uvidel, s kakšnimi finančnimi žrtvami je v današnjih omejenih razmerah združeno izdajanje dnevnega tiska in revij.

4. Naša podjetja nimajo niti od daleč namena izrabljati današnje težke gospodarske razmere v kapitalistično-spekulacijske namene. Gre mu le za to, da ohrani 250 delavcem in nameščencem kruh, ki je potreben za preživljanje njih in njihovih družin. Podjetje le obžaluje, da mu v tem pogledu ni mogoče več storiti.

Toliko v pojasnilo dobromislečim, da bodo sprevideli, kako nečastnih sredstev se znajo nekateri ljudje posluževati v borbi proti podjetju, ki v največjih razmerah izpolnjuje svojo kulturno nalogo napram slovenskemu ljudstvu in socialno dolžno napram ljudem, ki si pri njem služijo svoj vsakdanji kruh.

Ljudska tiskarna in knjigarna.

2 milijona za ribolov v Dalmaciji in v Kvarneru. V rimskem uradnem listu je izšel zakon, po katerem se votra za pospeševanje ribištva v Dalmaciji in Kvarneru 2 milijona lir, katere bo potrošil generalni komisariat za ribolov.

Španski dolg v inozemstvu. V maju 1940 je bilo med špansko in italijansko vlado ugotovljeno, da znaša višina dolga, ki ga je najela Španija za časa državljanske vojne, v Italiji, 5 milijard lir. Sedaj poročajo iz Madrida, da je španski finančni minister pooblaščen izdati in izročiti Italijanski banki 5000 zakladnih bonov po 1 milijon lir. Obrestovanje teh zakladnih bonov je 3%, obresti pa so začele teči dne 1. januarja 1941.

Iz zagrebškega trgovskega registra. Pri Patriji, tvornici konjaka in finih likerjev v Zagrebu, je bil odrejen vpis upravnega poverjenika Viljema Kuharja.

Zbiranje starih čevljev in usnja. Uradni list v Rimu objavlja dekret, po katerem je zbiranje in poraba usnjenih predmetov in vojaških čevljev ter civilnih izven porabe, prepovedano. Tudi trgovina s temi predmeti je prepovedana. Zbiranje teh predmetov je poverjeno ustanovi za staro železo. Zbrani predmeti bodo dani na razpolago industrij, ki jih bo porabila za izdelavo in popravilo čevljev in proizvodnjo tehničnih predmetov iz usnja.

Iz Srbije

Veliki Bečkerek dobi tovarno za izdelovanje cigar. V Srbiji je poleg pomanjkanja cigaret in tobaka še občutnejše pomanjkanje cigar, ker sedanje srbsko področje nima niti ene tovarne za njihovo izdelovanje. Tobakna tovarna v Nišu izdeluje predvsem cigarete. Zato je sedaj srbska monopolna uprava sklenila postaviti tovarno za izdelovanje cigar v Velikem Bečkereku, ki bo za izdelovanje cigar v glavnem uporabljala banatski tobak.

Posojilo občin v Nišu. Niška občina je pri svojih meščanih najela posojilo 14.000.000 dinarjev, ki jih bo porabila za nakup potrebnih živil, drv in premoga.

Delovanje starih strank najstrožje prepovedano. Vsi okrožni načelniki v Srbiji so po naročilu srbske vlade izdali odredbe, po katerih je na njihovem področju najstrožje prepovedano delovanje vsem starih srbskim političnim strankam.

Novi prostori za narodno knjižnico. Narodna knjižnica v Belgradu se bo prihodnje dni preselila v nove prostore v poslopje juridične fakultete.

Prehrana v kraljevem okrožju. Okrožni načelnik za kraljevsko okrožje je te dni dal izjavo, v kateri je poudarjal, da je prehrana ljudstva v okrožju, predvsem pa v samem mestu Kraljevu, najtežje vprašanje, ki ga mora reševati. Domače zaloge namreč ne bodo zadoščale, ker je bila lanjska žetev bolj slaba. Zato bodo morali nakupiti žita v drugih okrožjih, v zameno pa bodo dali krompir.

Klanje svinj prepovedano. Zaječarska občina je najstrožje prepovedala klanje svinj izpod 80 kg težine. Posebno strogo je prepovedano klanje prašičkov.

Promet med Belgradom in Zemunom. Zaradi zamrle Save je sedaj dovoljen promet med Belgradom in Zemunom tudi po ledu. Promet je dovoljen od 7 zjutraj do 18 zvečer s potrebnimi listinami in samo na določenem prostoru nad novim mostom, ki ga sedaj grade.

Gradbena delavnost v Belgradu. Gradbeni oddelek belgrajske mestne občine je izdelal statistiko novih stavb, ki so bile zgrajene lansko leto. Iz teh podatkov je razvidno, da so lani zgradili v Belgradu 146 novih poslopij, nadzidali 5, dozidali pa 8. Večina novozgrajenih hiš je priličnih. Od stanovanjskih prostorov ima največ novih hiš samo enosobna stanovanja, kar je precej v duhu sedanjega časa, ko se je večina ljudi morala omejiti na najnujnejše. Značilno za novozgrajene hiše je tudi to, da imajo samo 3 novosezidane hiše centralno kurjavo. V zidavo teh hiš so ljudje investirali samo 85.675.050 dinarjev.

Zanimiva tožba v Belgradu. Pred belgrajskim okrožnim sodiščem je bila pred kratkim zanimiva tožba zaradi neizplačanega honorarja za knjigo, ki ni bila izdana in sploh ne bo izšla. Hadži — Todor Dimitrijevič je tožil Srbsko akademijo znanosti za izplačilo honorarja 50.000 dinarjev in 25.000 dinarjev za izgubljeni dobiček za 5000 pregovorov iz vranjskega okraja. Akademija teh pregovorov ni mogla izdati zaradi izbruha vojne, sedaj jih pa tudi ne more, ker so rokopisi uničeni. Sodišče je akademijo opustilo.

Svilajnae dobi popolno gimnazijo. Srbska vlada je izdala uredbu, s katero je dosedanje nepopolno gimnazijo v Svilajnem spremenila v popolno.

Iz Hrvatske

Hrvatski časnikarji dobe nov zakon. Šef hrvatskega državnega informativnega in propagandnega urada dr. Vilko Rieger je dal izjavo uredniku nemškega tednika »Neue Ordnung«, ki izhaja v Zagrebu. V svoji izjavi dr. Rieger med drugim omenja dosedanje delo hrvatskega propagandnega urada ter daje smernice tudi za bodoče poslovanje te ustanove. Med drugim napoveduje tudi nov zakon o tisku in nov zakon, s katerim se bo uredilo vprašanje časnikaškega stanu. Razen tega napoveduje tudi ustanovitev reprezentativnega tednika »Spremost«, ki bo na Hrvatskem pričel izhajati kmalu pod uredništvom Ivana Bogdana.

Hrvatsko gasilstvo je sedaj organizirano v novi »Hrvatski gasilski zvezi«, ki deluje v okviru ustaškega pokreta. Vseh gasilcev je trenutno na Hrvatskem 80.000.

Ustanavljanje novih župnij v Zagrebu. Versko življenje v Zagrebu se v zadnjih letih lepo razvija ter so samo od leta 1938 do danes ustanovili v Zagrebu 16 novih župnij.

Člani Hrvatskega državnega sabora. Pred dnevi smo kratko poročali, da je predsednik vrhovnega hrvatskega državnega sodišča sestavil seznam članov Hrvatskega državnega sabora. Iz njegovega poročila, ki ga objavlja hrvatsko časopisje na prvih straneh, povzemamo, da so v seznam članov hrvatskega zakonodajnega telesa vneseni vsi še živi člani hrvatskega sabora iz leta 1913—1918, ki prebivajo stalno na področju sedanjih hrvatske države, vsi poslanci iz leta 1938, ki so bili izvoljeni na Hrvatskem. V seznam članov sabora pa predsednik vrhovnega sodišča Vukelič ni vnesel vseh tistih poslancev, ki so zapustili sedanje hrvatsko državno področje, nadalje tistih poslancev, ki so se dali naknadno voliti ali imenovali za senatorje, in končno tisti, ki so vstopili v Simovićevu vlado v Belgradu. Od ustanoviteljev HSS sta vnesena v seznam še dva živa podpisnika prvega strankinega programa, od dosmrtnih članov Glavnega odbora HSS in stranke prava pa samo en del, medtem ko so ostali vneseni kot namestniki članov. Člani sabora so končno postali tudi vsi doglavljeniki, poglavni pobočniki in zaupniki v glavnem ustaškem štabu. Teh je 28 in še dva člana, ki jih je predložila nemška narodnostna skupina. Hrvatski sabor šteje tako 304 člane. Med drugimi so člani sabora: Branimir Altgayer, vodja nemške narodnostne skupine, Josip Berković, polnomočni minister, dr. Mile Budak, polnomočni minister, Ante Cividini, ravnatelj učiteljskega, dr. Dragan Dujmović, zobozdravnik v Zagrebu, dr. Hivizja Gavran Kapetanović, odvetnik, Sarajevo, Ismet beg Gavran Kapetanović, veliki župan v Sarajevu, Djuka Kemfeler, bivši poslanec in vodja Kmečke zaštite, dr. Mirko Košutić, odvetnik v Zagrebu, Mesud Kule-nović, novinar, Banja Luka, grof Miroslav Kulmer iz Sestina, Evgen Kvaternik, Zagreb, vojskovodja Slavko Kvaternik iz Zagreba, dr. Ante Lončarić, kanonik v Senju, Blaž Lorković iz Zagreba, general Ante Matasić iz Zagreba, dr. Milutin Mažuranić iz Novega, dr. Ante Odlič iz Zagreba, dr. Ante Pavelić iz Zagreba, minister dr. Mirko Puk iz Zagreba, minister dr. Lovro Sušić, minister Marijan Šimić iz Zagreba, Tafo Mujaga iz Foče in Janko Tortić iz Zagreba.

Iste leta v Balmorali obiskal angleško kraljico Viktorijo, so v Angliji storiili vse, da bi potrdili pomen tega dogodka in pridobili carja Nikolaja II. za politiko zblizanja zvez med Anglijo in Rusijo. Salisbury je sam prišel v Balmorali, kjer je imel dolg razgovor z mladim carjem in ga je hotel pridobiti za to, da bi Anglija in Rusija razdelili Turčijo. Carski gost pa še ni pozabil protiangelskih nazorov kneza Lobanova in se s Salisburyjem niti ni hotel spustiti v bistvo razgovora. Nekaj dni poprej je namreč ruski veleposlanik v Carigradu Nelidov zapisal: »Sem proti sporazumu z Anglijo. To bi bil namreč dejanski prvi korak za postopno razkosanje Turčije.« Tega razkosavanja pa si tedaj ni želel in je menil, da je potrebno odložiti razkosavanje na »primernejši čas«, da je zasedbo Carigrada in Dardanel. Bilo je nekaj izrednega, da je Anglija, ki je vedno zagovarjala načelo o nedotakljivosti Turčije, sedaj zagovarjala razkosavanje Turčije in je Rusom prepustila Dardanele, dasi je bila do tedaj tako zagrizeno proti temu. Pač pa je bila Rusija tista, ki si je vedno želela Carigrad in je vedno zagovarjala misel o delitvi Turčije, sedaj pa je zagovarjala nedotakljivost Turčije. Skrivnosti tega preobrata stališč se ni treba iskati v Turčiji, ampak na Daljnem vzhodu. Tam se je Rusija hotela oškodovati za svoje poraze na Balkanu in Anglija je hotela to preprečiti.

Ko so se razvijala pogajanja s Salisburyjem, je Rusija odločno nadaljevala svojo politiko na Kitajskem in je dne 3. junija 1896 sklenila z vlado v Pekingju pogodbo, ki je rusko-kitajski banki dovoljevala, da lahko zgradi železniško progo v Mandžuriji, »nebeško« kitajsko cesarstvo pa je sklenilo z Rusijo pogodbo za 15 let, ki ga naj štiti pred japonskim napadom. Ta pogodba ni mogla ostati dolgo tajna in Anglija je bila kmalu opozorjena, da bi bilo potrebno zavarovati se na tej strani. V Londonu so nekateri zagovarjali sporazum z Japonsko, nekateri pa so zopet trdili, da se ni treba izgubljati zaupanja v Rusijo. Seveda so se zavedali, da se ne smejo prikovati na načelo o nedotakljivosti Kitajske. Dvomljivo je bilo, če bi Kitajska imela potrebno moč, da bi se zavarovala pred čunčimi napadi. V tem primeru bi bilo bolj na mestu sprejeti načelo o kršitvi kitajske nedotakljivosti in omejiti njene posledice. Dne 10. januarja 1898 je Balfour izjavil, da Anglija nima ozemeljskih zahtev, pač pa mora braniti trgovske koristi. Če bi bilo to vprašanje tako urejeno, tedaj bi Anglija popustila mnogo, da bi bil dosežen sporazum z Rusijo. (Dalje.)

V Ljubljani živi nad 100.000 ljudi

Zadnja leta se je število ljubljanskega prebivalstva redno sukalno med 80.000 in 90.000. Vsakoletne statistike so vedle povedati, da naraste število prebivalstva v Ljubljani v enem letu približno za 1000 ljudi. Prebivalstvo je torej v Ljubljani le polagoma naraščalo in po policijskih prijavah je bilo leta 1940. v Ljubljani 87.780 prebivalcev.

Popolnoma točno sliko da šele ljudsko štetje. To je bilo izvedeno lani 31. julija. Rezultat štetja je pokazal, da je konec meseca julija živelo v Ljubljani 91.613 oseb. Rezultat ljudskega štetja za območje velike Ljubljane pa se je kmalu nato spremenil. Z uredbo Visokega komisarata so bile namreč priključene Ljubljani še vasi Dolnice, Kamna gorica, Podutik ter deli vasi Peržani, Glinica, Trata, Podgora in Poljane. Skupno število prebivalcev, ki jih je s tem Ljubljana pridobila, je znašalo 1038, tako da je Ljubljana po tem priključku imela vsega skupaj 92.651 prebivalcev.

Zima v Belgradu

V začetku februarja.

Belgrajčani smo sicer vajeni zime, snega in celo kosave, a vse to nas je letos tako potipalo, da komaj čakamo južnih vetrov. Ze tako je hudo, ko moramo neprestano misliti na to, kaj bomo dejali v lonce, zdaj je pa prav tako velika druga ekrb: s čim bom pa ekulati in se gret, ko kuriva tako občutno primanjkuje? Vemo sicer in časopisi tudi pišejo, da goriva mnogo pripeljejo v Belgrad, je pa na drugi strani tudi resnica, kar je povsem nujno in razumljivo, da je treba dnevno polniti preko sto nenasnih lokomotiv, da električna centrala potrebuje dnevno 45 vagonov goriva, poleg tega je pa še 300 tisoč ljudi in vsi bi se radi greti in kaj toplega jedli. In tako se včasih zgodi, da si pokuril že vsa drva, ves premož in zaboj tudi. Potem se začne špekulacija in črna borza, da si nazadnje poiščeš košarico ali cekar premoga, ki si ga plačaš po 6 din za kilogram. Tudi metrsko poleno lahko dobiš »pod roko« za kakih pet kovčev, prodajaš ga pa že za šest. Vse te zadevščine so trenutno jedro vseh razgovorov, pa če prideš k brivcu, k trgovcu, na obisk, v gostilno, na tramvaj ali če čakáš po kosilu ob pol dveh v vrsti — za cigarete. Tako hude zime res ne pomnijo Belgrajčani. Bilo je snega in mraza tudi, a tako trdovratno kakor letos se menda še nikoli ni držal.

Visok sneg je tudi prinesel nove naloge. Po ulicah je promet oviran, sneg je treba očistiti, spraviti ga ven. Belgrad je pa velik, ulice široke, snega mnogo, na občini so pa rekli, da gre trdo za denar, ki bi ga morali šteti za čiščenje cest. A rešitev tega problema je bila kaj enostavna: V Belgradu je na tisoče krepkih, mladim moči, ki jim je poklic sicer pri knjigah, a jim je zima šolo začela obesila na kol. Vsak dan tisoč študentov na cesto! So kar določili, katere šole in kdaj.

Ravnateljci č. s. Metodiji v spomin!

Vedele smo, častita sestra, da ste že dali časa bolehal, toda bridko je odjeknila v naših srcih vest o Vaši prezgodnji smrti.

Zalostne smo se zbirale gojenke ob mrtvaškem odru. Lica so Vam bila blesta, upadla, življenja ni bilo več v njih. Nam pa se je zdelo, da gledate še vedno z očmi, polnimi ljubezni na nas. S solzami v očeh smo Vas spremlile na zadnji poti. Dolg je bil spoved, častita sestra, in lep, boljše si gotovo niste zaželeli... Ko smo spuščale prst na Vašo rakev, se nam je zdelo, da smo položile k počitku drugo našo mater.

Da, bili ste nam prava duhovna mati in vzgojiteljica!

Spomini se nam vračajo nazaj, na šolska leta, ki smo jih preživeli pod Vašim okriljem... Koliko ste se trudili in prizadevali, da bi si pridobile na zavodu čim širšo izobrazbo, preden ga zapustimo! S kakšno skrbnostjo ste nas večkrat med odmori spraševali o tem ali onem predmetu, želeli nam s svojim bogatim znanjem vsestransko pomagati. Mlada razigrana dekleta smo poznala Vašo krepko goretno odločnost in strogost, toda vse Vaše vzgojno delo na je bilo prežeto s toplo ljubeznijo do Vam zaupane mladine. Zato ste nam bili tako dragi, zato smo Vas tako cenile in spoštovale.

Sedaj, ko ste odšli po večno plačilo k Njemu, kateremu ste v življenju tako zvesto služili, prosite pri Bogu za vsako posamezno izmed nas.

Spavajte v miru, častita sestra, lahka Vam bodi slovenska zemlja!

V jesenskih in zimskih mesecih lanskega leta pa se je mnogo Ljubljančanov vrnilo v domovno ljubljansko občino. Zaradi tega je število ljubljanskega prebivalstva znatno narastlo. Približno sliko o izrednem porastu števila prebivalcev v zadnjih šestih mesecih nam more dati število živilskih nakaznic, ki jih je izdal Prehranjevalni urad. Posameznih živilskih nakaznic je Prehranjevalni urad meseca decembra 1941 izdal 97.000. V istem mesecu pa je izdal urad za osebe, varovance in prebivalce raznih ljubljanskih zavodov še 9116 pavšalnih živilskih nakazil. Tako je bilo decembra izdanih oseg skupaj 106.116 živilskih nakazil. Ta številka je v resnici ogromna in kaže, da se je priselilo nazaj v Ljubljano lepo število Ljubljančanov, ki so živeli izven domovinske občine. Zanimivo bi morda še bilo, da se je območje ljubljanske občine s priključitvijo že naštetih vasi povečalo za dva kvadratna kilometra, tako da znaša celokupna ploskev mestnega pomenja sedaj 68 km² in 855 m².

Veaka partija po dve uri. In ceste so bile kmalu očiščene. Nekateri študentje so sicer »zabušavali« z lopato, sicer pa tudi v šoli še pri hudem profesorju nikdar prav vse ne pazijo, zato so profesorji, ki so bili nadzorniki pri kidanju, pokazali tudi mnogo »razumevanja«. Za ljudi je bil pa živ-zav na cesti senzacija. Ker so pa vedeli, da študentje delajo samo za »božji lon«, so se ljudje po posameznih ulicah pokazali zelo naklonjeni. Postregli so mladim delavcem s toplim čajem, ponekod so jih povabili, da so se prišli k peči gret, ker je bilo mraz.

Tudi za šport je Belgrad zelo navdušen. Res zimski šport tu nima takega razmaha kakor pri vas, a krivico bi delal, če bi rekel, da to panogo tu zanemarjamo. Kdor Belgrad pozna, ve, da ima Belgrad mnogo vsestih, naravnost strmih ulic. To so pozimi najpripravnije sankališča in drsališča, celo smučarja vidiš. Kar je bolj zaresnih smučarjev, veliko jih res ni, ti hodijo na lepe terene gor k zvezdarni, ves drugi zimski šport pa lahko vidimo na cestah. Tu bi bilo potrebno ločiti moški in ženski zimski šport. Športni strokovnjaki tega razločka ne priznavajo, a če bi prišli v Belgrad, bi kmalu spoznali svojo zmoto. Moški, seveda pri tem mislimo na mlade, recimo juniorje, ti se po očiščenih in zamrznjenih cestah drsajo z drsalkami ali brez njih, sankajo se po položnih ulicah. Ves ženski zimski šport je pa skoraj izključno le v tem, da »dame« hodijo po cestah v smučarskih dresih večino lanske mode. Poglavitno vlogo pri tem »športu« imajo hlače, potem recimo bluzi iz surove svile, čepica in kajpak neobhodno potrebna — šminka, pa čeprav doma ni kaj v pisnik dati in s čim podkuriti...

Kot posledico zime bi omenil še dve stvari, ki jih precej občutimo. Omejitev električnega toka. Čež dan ga ni, pa tudi zvečer ne smemo preveč šariti z elektriko, ker imamo predpisano, koliko toka sme veak porabiti. Druga stvar je tramvaj. Smo bili že popolnoma brez njega, potem je začel voziti vsaj deloma. Pa je vedno tako poln, da se moraš obesiti nanj in seveda e tem lahko zapadeš izdatni kazni v obliki globe ali celo — batin na Terazijah.

Tako je pozimi v Belgradu. Nekoliko veselega, mnogo žalostnega. J. V.

Lahen mraz je pritisnil

Ljubljana, 11. februarja.

Kar naglo se je večeraj popoldne vreme preobrnilo. Postalo je južno in se je celo toploter oju-nail, da nam je pokazal v zatišju mesta 0,6°C nad ničlo, ko je dosegel drugod v okolici ničlo. Tudi današnje jutro sprva ni bilo tako mrzlo. Zavel je tople jugozahodnik, toda pozneje je začel v mesto vdirati mraz. In toploter je zjutraj padel na — 7,4. V Trnovem pri vremenski opazovalnici pa celo na — 12,5°C. Stanje barometra je nizko in kaže danes 757,3 mm. Po raznih krajih pokrajine je tudi pritisnil mraz po hudih snežnih metežih. Sneženje je trajalo dobrih deset dni. V Ljubljani so namerili snežne davi le do 60 cm, ker se je sneg že močno sesedel. Davi je drugače nastopila gosta megla, ki je valovila vse dopoldne. Februarsko vreme s snegom in sedanjim mrazom je močno vplivalo na živilski trg, ki je bil skoraj zapuščen. Gospodinjje so kar na cestah ustavljale kmetice, ki so na malih sanah pripeljale naprodaj zeljaste glave, repo, rumeno kolerabo in korenje. Vse so prodale kar na mestu. Stiska je za peteršilj. S streh so začeli hišni posestniki metati sneg in čistiti žleblnike, ki nosijo ponekod izredno dolge ledne sveče, ki so največja nevarnost za pasante. Mestna občina je najela več

Dve stari tetki sta umrli isto uro istega dne

Ljubljana, 11. svečana.

Marija Dragar, železničarjeva vdova, ki je 17. majnika 1940 obhajala svojo 90 letnico.

leta v mirnem zavetišču, sta tudi med seboj bili veliki prijateljici. Tako sta se navadili druga na drugo, da sta vedno zeleli, da bi skupaj umrli in bili skupaj pokopani.

Zgodilo pa se je, da je obolela ena in druga. Pa druga ni smela izvedeti za drugo, da sta bolni, ker bi ju bilo to preveč razžalostilo in stanje poslabšalo. Tako sta obe tetki ležali bolni, ne vedoč druga za drugo, ter sta tudi obe umrli — in sicer obe na isto uro istega dne. Umrli sta namreč v torek 10. svečana zjutraj.

Zdaj obe ležita na Zaloh, ena v kapelici sv. Jurija, druga v kapelici sv. Nikolaja ter bosta pokopani v četrtek 12. t. m. ob pol treh popoldne. Naj zdaj skupaj uživata nebeško blaženost!

Najboljši in najcenejši slovenski tednik je »Domoljub«

Število novorojenih Ljubljančanov je komaj malo večje ko število umrlih

Mestni fizikar je tudi letos izdal izbrpno letno poročilo o zdravstvenih razmerah v Ljubljani. Poročilo je bogato opremljeno s preglednimi tabelami in obsežnim besedilom, ki obravnava rojstva, smrti, bolezni, sanitarne naprave in vse higienske napore mestne občine. Iz poročila je razvidno, da je zdravstvena in higienska služba v Ljubljani, kakor že od nekdaj, res na višku. Izbrpno pa obravnava poročilo tudi življenje in smrt v Ljubljani in rezultat tega poročila potrjuje staro trditve, da živi vsako večje mesto največ od zdravih priseljencev, ki prihajajo iz kmečkih družin, kjer se še ne boje otrok.

Poročilo obravnava popolnoma posebej novorojenice ljubljanskih družin in smrtne primere pravih Ljubljančanov in prihaja do porazne ugotovitve, da se le malenkost več Ljubljančanov še rodi, kakor pa jih umrje, čprav je umrljivost v Ljubljani na razmeroma tako nizki stopnji, da je v kakršnim koli zdravstvenim napredkom ne bo več mogoče mnogo zmanjšati. Pri obravnavanju smrti in življenja Ljubljančanov poročilo upošteva

»Jaz sem kamen«

»Udari Bog! Jaz sem kamen.« (Michelan-gelo, »V Sistine«). Le to je treba od mene odsekati, kar ne spada k meni. Moj jaz mora od-pasti, mora izginiti. Bog venomer posega v naše življenje in v tem razmerju, kolikor se pokoravam Njegovi volji, kolikor soglašamo z Nje-govimi ukrepi, stopa v ozadje naša oseba in stopa v ospredje podoba božja. In s kakšno ljubeznijo obdeluje Bog ta kamen — človeka, da bi iz njega izklesal umotvor! Počemu bi si delali toliko skrbi, si nalagali toliko dela, če je Bog naše zadeve vzel kot svoje v svoje roke? Pri tem umetniškem obdelovanju ne moremo storiti drugega, ko molčati, ponižno slušati in se vdati v božjo voljo.

»Udari Bog!« Bog odstranja z nas kos za kosom, hip za hipom, če ga pustimo delati. Prodira v nas, dokler ne odloči duše in duha. Vse je eno samo umiranje. Dobro je, da se človek spočetka ne zaveda, kaj vse mora opu-stiti, od česa in koga se mora ločiti. Večkrat je človek tako daleč, da se zamisli sam sebi. Tako je časih, ko da bi moral hoditi za svojim last-nim pogrebom. Časih bi bila smrt boljša, kot je življenje. Toda z boleznim odmiranjem od sa-mega sebe najde človek življenje, ki je polno veselja in polno miru.

Vse bi bilo prav, če bi Bogu le pustili pro-sto roko. Preskusimo se spet in spet, ali smo spričo Boga zmeraj pripravljeni, in postavimo se spet na svoje mesto. »Jaz sem kamen. Ob-klješ me po svoji volji.«

Ce se bomo povsem in popolnoma vdinjali božji volji, potem bomo, ponižani po svojih bridkosti in priprani po svoji slabosti, spre-govorili: »Gospod, ničvredni hlapi smo.« Od hotenja do izpolnitve, od sklepa, da živimo po božji volji, pa do popolne vdanosti v božjo vo-ljo, je dolga, težavna pot, po kateri nas more voditi le Bog. Stoodstotno si moramo prizade-vati, ko da bi bil ves uspeh le od nas odvisen in stoodstotno pomoč od Boga moramo prič-a-kovati, ko da bi bila naša posvetitev zgolj bo-že delo.

le 95.000 Ljubljančanov, kar je popolnoma pravi-lno, saj ostanek prebivalcev, ki sedaj biva v Ljubljani, živi tu le začasno. Upoštevati moramo, da bi bile številke še bolj neugodne, če bi vzeli še večje število prebivalcev.

Lani so rodile Ljubljančanke 1139 otrok. Od teh se je rodilo zakonskih 1060, nezakonskih 79. Dečkov se je rodilo 606, deklet pa 533. Na 1000 prebivalcev (če računamo 95.000 prebivalcev), od-pade 11,98 rojstev, torej za spoznanje manj ko leta 1940, ko je ista številka znašala 12,02 in manj kakor leta 1939 (12,35), ali leta 1938 (12,54). Kljub lahkem padanju števila rojstev so pa te številke ugodnejše, kakor je bila rodnost leta 1935 in 1934, ko je prišlo na 1000 Ljubljančanov le 10,9 odnosno 10,18 rojstev.

V primeri z umrljivostjo ostane silno majhna razlika. V Ljubljani je umrlo 1037 Ljubljančanov, in sicer 509 moških in 528 žensk. Na 1000 prebi-valcev je znašala umrljivost torej 10,92, kar po-meni povišek napram letu 1940 (10,23) ali 1939 (9,8). Naravni prirastek Ljubljančanov pa je sila majhen. Tvorja ga razlika med umrli in v novo-rojenimi v zadnjem letu. Ta znaša 102 osebi za lansko leto.

Pojasnimo za to najdemo v dejstvu, da je v Ljubljani le majhno število družin z mnogimi otroki. To pove tudi statistika, kolikokrat so že rodile ljubljanske matere, ki so rodile lani. Prvič je lani rodilo 563 domaćink, drugič 317, tretjič 98, četrtič samo 62, petič 34, šestič 19, sedmič 18, osmič 7, devetič 4, desetič 6, še večkrat pa vsega skupaj 5 ljubljanskih mater. Mesto se torej lahko skrije pred deželo, kakor se pa tudi lahko skrije zaradi najbolj žalostnega pojava: splavov. Lani je bilo v Ljubljani pri Ljubljančankah prijavljenih 410 spla-vov. Računati pa moramo še z velikim številom neprijavljenih splavov. Zanimiva je tudi slika, iz kkih stanov so matere, ki so lani rodile. Iz stanu javnih nameščencev v Ljubljani je rodilo 367 mater, iz stanu obrtnih uslužbencev 226, iz stanu prostih poklicev 100, iz delavskega stanu pa 98.

Ce s temi podatki primerjamo podatke o rod-nosti po okrajih Ljubljanske pokrajine, tedaj vi-dimo, da znaša rodnost v pokrajini, ne vstevih Ljubljane, okrog 20 rojstev na 1000 prebivalcev. Torej skoraj še enkrat toliko, kolikor jih premore Ljubljana! Najbolj roden je novomeški okraj, kjer pride približno 30 rojstev na 1000 prebivalcev. Najslabši okraj zunaj Ljubljane pa je ljubljanska okolica, ki premore okrog 16 rojstev na 1000 pre-bivalcev.

KULTURNI OBZORNIK

Pogovor z Jožetom Dularjem, pesnikom Zvestih menjav

tem opisuje v svojih dolenjskih novelah. Ko je sedaj kot član Literarnega kluba v Ljubljani izdal prvo zbirko, se mi je nudila lepa prilika za lite-raren pogovor z njim, da se tako tudi sam pred-stavi javnosti in razode svoje mišljenje in smer svojega dela v današnjem literarnem življenju.

»Kako da si se odločil v tem času izdati svojo zbirko?«

»Ne vem, kako bi Ti odgovoril najbolje na to vprašanje, ki mi ga je poleg Tebe še marsikdo za-stavil. Je pa odgovor prav za prav enostaven: izdal sem jo, ker sem tako hotel in želel. Iz neke notranje nujnosti in potrebe. Človek čaka, leto, dve, morda tri, ugiblje in tehta, se nazadnje vsega naveliča, potem pa se nenadno odloči, in pri tem ne vpraša, če je čas primeren, če bo stvar gmotno uspela, če bo našel razumevanje, blagohotne ocene, naklonjenost

in še celo vrsto podobnih stvari. Vse to postane naenkrat nepotrebno: človek se je odločil, cilj ima in doseči ga hoče. In jaz sem ga. Po svoje seveda. Pa mi ni žal, da sem si ga zastavil. Enkrat je treba, da človek pretrga z oklevanjem in se pokaže pred ljudmi. Saj Ti je morda znano, da je pred poltretjim letom izšel neki prospekt, ki je bobneče objavljal pomembne novice in med štirimi knjigami mladih literatov napovedoval tudi mojo pesniško zbirko. Vsa stvar pa je na srečo zaspala in od onih knjig ni izšla nobena, vsaj v taki obliki in pod takimi naslovi ne, kot smo si jih mi zamislili. Takrat sem v naglici pripravil štirideset pesmi, od katerih pa sem v svojo sedanjo zbirko sprejel komaj slabo polovico. Če bi Zveste menjave izšle šele čez tri leta, bi najbrž tudi od te šibke polovice ostala le še drobna sled. To bi zahteval razvoj, če bi seveda bil. Toda da bi na ljubo razvoju in neprijaznemu času, v katerem živimo, še nadalje ostal v zatišju, se mi ni zdelo vredno. No, saj Ti povem, neka no-tranja nuja je rodila zbirko in menda je že prav tako.«

»Si zadovoljen s svojo zbirko? Čemu si jo krstil za Zveste menjave?«

»Če sem zadovoljen? Zaenkrat sem. Vsaj z opre-mo prijatelja arh. Gajška, ki se je vseskozi skušal približati moji poeziji, kar mu je tudi uspelo. Da pa bi vrednotil lastne pesmi, bi bilo menda odvč. Nisem poklican za to stvar. Meni so drage, vsaj nekatere. Lepi spomini so mi in mi bodo tudi ostali, čeprav vem, da jih človek iz leta v leto gleda bolj trezno in jih tudi ostreje presoja. Nič zato. Pesmi bodo ostale, če že ne kot skromen prispevek k slo-ovenskim literarnim stvaritvam, pa vsaj kot moj osebni dokument. Moja prva postaja. Morda tudi zadnja, čeprav tega ne bi rad videl. — Prej si me vprašal, čemu sem sklenil v tem času izdati svojo zbirko. Dvoje svetov ločim: tvarni, materialni svet in svet duha in lepote. In če želim gospodari tva-rnost, čemu bi se mu Lepota umaknila, ko pa je ven-dar jasno, da nam je morda še bolj potrebna kot kdaj prej.

Nanje sem se spomnil, ko sem zbirki iskal naslov. Na one zveste menjave letnih časov, ki spremljajo našega človeka na njegovi zemlji in se pri tem ne menijo ne za pravdo ne za krivico, ne za smeh ne za jok. Pomlad vriska, pa če teče kri in je človeku še tako hudo. Toda jaz ne gledam prečno, ker verjamem v zveste menjave.«

»Kajni so bili Tvoji začetki?«

»S pesmimi sem se pričel ukvarjati že v drugi gimnaziji in sem z njimi do pete šole, ko je bila objavljena v Mentorju pod psevdonimom Mojmir Gorjanski moja prva pesem, napolniti droben zvez-ek. Od te prve objavljene pesmi — prav za prav so zagledale v isti številki Mentorja beli dan kar tri hkrat! — je šlo naglo navzgor, ali bolj povedano, v širino. Urednik dr. Lovrenčič me je v »Literarnih« pomenkih bodril od številke do številke. Pisal sem sicer malo, toda vztrajno, in kar je bilo zame glav-no: objavljeno je bilo skoraj vse. Mislim, da sem se že naslednje leto oglasil v Zaru z drobnimi črti-cami, v osmi šoli sem pričel pisati v Vrtec mladins-ke pesmi in prozo, potem sem se pa kar po vrsti razmahnil v Mladiki, Kresu, Domu in svetu, pri-občil nekaj malega v Naši zvezdi, prešel v Obisk, v razne koledarje in še drugo časopisje. Nemalo sem bil, vsaj v prvih letih, vesel Tvojih drobnih ocen v Slovenčevem Kulturnem obzorniku, ko si v mojih stvarih le našel nekaj zrn in mi poleg Men-forjevega urednika vili še največ volje za nadaljnje delo. Takrat sva si bila drug drugemu seveda še čisto neznan. Sicer pa moram reči, da z uredniki in kritiki dozdaj nisem imel skoraj nikakih težav. Če me že hvallili niso, so pa vsaj molčali. Morda to ni čisto prav. Toda na drugi strani je pa spet ne-spametno, da bi človek mlatil po nekom, ki tega vsaj do neke mere ne zasluži. — In tako je prišlo, da sem pisal in pisal — če se ne motim, je ravno lete deset let, odkar sem se pod psevdonimom prvič pojavil v javnosti — število pesmi je raslo, počasi sem pričel misliti na lastno zbirko, no — in moj zadnji rezultat so Zveste menjave.«

»Česa iščeš v svoji poeziji?«

»Preprostosti in neposrednosti. Neki kritik je ob izidu Zvestih menjav napisal, da razodevajo mo-je pesmi nepriljenost, čistost lirčnega izraza in neposrednost čustva. Tako približno se je izjavil in mislim, da je zadel prav. Preprostost in neposred-nost. Z njima bi rad v pesmi učinkoval na bralca. V kolikor se mi ta stvar posreči, je seveda drugo vprašanje. Eno pa je, da sta mi namreč prevelika besedna virtuoznost in prebujno leporečje tuja. Če bi rad napisal impresijo, ne iščem metafor, parabol, komparacij in podobnega, temveč zapišem tisto, kar sem dojel prvi trenutek. Zato boš tudi razumel, da mi je Gradnik s svojo težko in elementarno be-sedo bližji kot blesteč se Zupančič, čeprav cenim obo. Nekateri pravijo, da imam nekaj »srodnosti« z Jenkom, Murnom in morda še s kom. Kaj posebno novega v svoji zbirki res nisem odkril, če pa, sem se nekoliko naslonil na naše pesniške prvake in zdaj po svoje skušam nadaljevati njihovo tradicijo, mi je tudi prav. Literarni revolucionar nisem, to vem gotovo.«

»Ze nekajkrat sem v časopisju omenil, da se v svoji poeziji iz lirike nagiblješ v epiko. Se mar motim v svojem mnenju?«

»Nikakor ne. Ne samo Ti, temveč tudi marsikdo drugi, ki se je zanimal za moje pesmi, je to uganil. Ko je pred štirimi leti Mentor ob svoji petindvajset-letnici objavil nekako duševno bilanco svojih so-trudnikov, se je tam nekdo spomnil, da bi bil jaz zmožen napisati novo satiro in novo epsko pesem. Res sem v prejšnjem letniku Mentorja napisal 27 kitic dolgo »Realno pesem« s prologom in epilogom in objavil dve ali štiri satirične ali bolj humori-stične črtice o neblogljenem literatu Pertu Vitku. To pa je bilo po priliki najbrž vse, kar bi pri meni do takrat sodilo v to vrsto literature. Čeprav nisem veliko verjel v take napovedi, kot jih je izrekel pisec v Mentorju in v te niti danes ne verjamem, ne vendar epika zelo privlači. Aškerčeve balade in Zupančičevi baladni motivi — v kolikor jih se-veda ima — so mi bili že od nekdaj dragi. In s kako

Dobne novice

Koledar

Četrtek, 12. februarja: Evlilija, devica in mučenica; 7 ustanovnikov; Damijan, mučenec; Melecij, škof; — debeli četrtek.

Petek, 13. februarja: Katarina Riči, devica; Gregor II. papež; Agab, prerok; Fуска, devica in mučenica; Polievkt, mučenec.

Osebnostne novice

— Poročil se je v Prečni Parkelj Janez z Murn Anu; Palčič Ivan z Golob Ivano. Uglednim novoporočencem daj Bog obilo blagoslavl!

Vsakomur svoje prinaša

Ilustrirani družinski mesečnik

Novela z izvirnimi slikami, priloga k bakrotisku, prikazi v slikah, potapljanje, zanimivosti, moda, uganki, šah vse za 40 letno. Naročila sprejema uprava v Ljubljani, Kopitarjeva 6

— Cenj. naročnikom našega »Slovenca« ljudno sporočamo, da je popolnoma nemogoče dostaviti vsem »Slovenca« že isto popoldne, ko izide. Kjer raznašalec stanuje v rajonu, ki mu je dodeljen, tam se lahko nekaj raznese, toda vsem je tudi tam nemogoče. Zato bo »Slovenec« dostavljan do nadaljnjega v jutranjih urah.

— Za trideseti dan smrti pokojnega Petra in Zdravka Frakelj bo v petek, 13. februarja ob pol 8 črna peta sv. maša v cerkvi sv. Petra. Prijatelji in znanci lepo povabljeni.

— Zopet konji pred sodniki. Novomeško sodišče ima zadnje čase kar mnogo opravka z raznimi konjskimi tatvinami, ki so bile izvršene v prvih dneh po zlomu bivše jugoslovanske vojske. V torek se je pred malim senatom tega sodišča zopet vršila taka razprava proti Jožetu, ki mu je obtožnica očitala, da je meseca aprila ali maja ukradel dva konja. Obtožence je pri razpravi zanikal dejanje in krivdo ter trdil, da je oba konja kupil od neznancev in to na isti večer, ko sta bila konja lastnikom ukradena. Neka priča je izpovedala, da se je na večer, ko je bil ukraden prvi konj, obtožence sam izjavil, da gre ukrast konja. Prizadeta posestnika pa o osebni, ki bi mogla tatvino izvršiti, nista podala nobene izpovedi, ki bi obremenjevala obtožence, o katerem sta vedela le to, da je njuna konja prodajal, suma, da bi bil konja tudi ukradel, pa nista mogla potrditi. Jožeta je sodišče spoznalo za krivega, ker je kupil konja, za katerega je moral vedeti, da sta bila ukradena, ter ga obsodilo na 1 mesec in 15 dni zapora, pogojno za tri leta, oprostiti pa ga je krivde in kazni konjske tatvine. Obtožence je zagovarjal odvetnik Demetri Vebte.

— Vse prijatelje lepih knjig, ki jim te dni razpoložimo prospekte za Cvetje iz domačih in tujih logov, prosimo, da bi nam čimprej odgovorili, da bomo vedeli glede naklade Homerjeve Iliade v prevodu prosv. insp. Antona Sovre, ki je že v tiskarni. Kdor pa še ni dobil prospekte, ga lahko dobi v Mohorjevi knjigarni v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19.

— Kaznovan veržnik z mastjo. Na okrognem sodišču v dvorani št. 79, je bilo v ponedeljek 9. t. m. 10 kazenskih razprav, ki jih je vodil sodnik-podpovednik proti raznim navijalcem cen. Zaradi prekoračenja maksimalnih cen je sodnik obsodil 5 obtožencev na skupno kazno 41 dni zapora, 700 lir denarne kazni in 200 lir povprečne. Najstrožje je bil kaznovan neki Tone N., ki je kot posredovalec prodal lani avgusta neki stranki v Ljubljani 2 kg in 10 dkg masti slabše kakovosti za 110 lir. Maksimalna cena za mast je bila takrat določena na 13.20 lir kg. Obtožbe zaradi navijanja cen je bilo oproščenih 5 obtožencev.

Potres v Turčiji

V turškem mestu Arkhisai je bilo zadnje dni več potresnih sunkov, ki so bili precej močni. Več hiš so potresni sunki porušili. Prebivalstvo je preplašeno zapuščalo svoja bivališča in bežalo na prosto.

Zberite knjige »Slovenčeve knjižnice« . - Vsaka knjiga broširana le 5 lir, vezane po 11 lir in 20 lir.

vsem sem v ljudski šoli prebiral Slovenske legende, ki jih je s Koželjevimi ilustracijami izdala Mohorjeva družba. Vse to je pustilo v meni nekaj sledu, da sem nehoti stopil v Aškerčev gaz. To je bilo predvsem v nižji šoli, ko sem v verzih pisal tragične in grozne zgodbe. Pozneje sem tako pisanje opustil, ko sem videl, da ima pri nas besedo edino lirika. Tudi danes je še vedno tako. Slovenci bi potrebovali močnega epika, toda na tega zaenkrat zmanjka.

»Morda bi se pa Ti poskusil v tej smeri?«

»Poskusil bi se navsezadnje lahko, toda da bi se naša literatura z mojimi pisarjimi kaj opomogla, je bolj malo verjetno. Svoj čas sem v Mladiki priobčlil pripovedno pesem o »Zadnjem dnevu kmeta Toneja«; predlanskim je Dom in svet prinesel mojo daljšo pesnitev »Matije«, ki me pa danes ne zadovolji več. Preveč stritarjansko je obdelana, kljub temu, da motiv sam po sebi najbrž ne bi bil slab. Še najbolj sem zadovoljen z »Viteško ljuboznjico«, tem direkto-epskim triptihom, ki bo morda v kratkem še tretjič natiskan. Morda bom v tej smeri še kaj poskusil, toda da bi si kdo od tega kaj obljudil, bi bilo najbrž odveč.«

»Zdaj razumem, zakaj si prišel do proze. Kako gledaš na svoje dosedanje delo v nevezani besedi?«

»Naravno je, da sta si epika in proza zelo blizu. Po snovi namreč, saj je znano, da so bili prvotni romani v nevezani besedi razvezani viteški epi. Jaz sem se proze oprijel razmeroma zgodaj. Najprej sem pisal kratke lirike črtice, kakršne so se nekoč košatile po srednješkolem Zaru, pozneje pa sem začel pisati vedno bolj trezno in življenjsko, kljub temu, da še zmerom nisem mogel priti do tistega stila, nazornosti in prepričljivosti, kakršno sem si želel in si še želim. V človeku je vedno dovolj navlake in traja navadno precej časa, da si jo vsaj za silo odmeče. Da pa bi govoril o kakem svojem dokončnem stilu, pa je seveda še mnogo prezgodaj. Sam čutim, da še vedno iščem. Zato si zaenkrat

Rdeči križ sporoča

V Glavni pisarni Rdečega križa, Gosposvetska cesta 2/II se najoglasijo naslednje stranke: Milka Brate, Marija Mraz, B. in M. Jeriček, Emilija Kocjan, Janko Sušnik, Lojze Turk, Lojka Milan Misič, Marija Kovač in Vika Tručel (Florjanska 31), da prevzamejo Rdečemu križu izročene pakete.

Pisma naj dvignejo na Poizvedovalnem oddelku Rdečega križa:

Ambrožič Jože, Kamenšek Majda, Kramaršič Konrad, abs. inž. tehn., Mesec Vladimir, Marselj, Novak Nando, Remic Tonček, Rojic Viktor, Šebek Karl, Šemerl Francka, Škofič Milko, Škupa Franja, Špendl Hinko, Višnjari Janko, p. t. t. uradnik, Voje Jože, Zupanc Polonca.

V tajništvo Poizvedovalnega oddelka naj se zglašijo:

Golar Franc (svoje), Markovič Milan (svoje), Potrata Milena (svoje), Senica Vilko, Skitek Stojan, Terčič dr. Fran, dr. Tušek, Zorec Čedomir.

V počastitev spomina č. s. Virginie Lipovec je darovalo osebe infektiskega oddelka splošne bolnišnice lir 150. Neimenovani je daroval v spomin gospe Ivane Troštove lir 50. — Iskrena hvala

Ljubljana

1 Z napisi in risbami, naperjenimi proti sedanjemu redu in žaljivimi za čut dostojnosti prebivalstva, so pogosto onesnaženi zidovi poslopj in ograje. Da se ta nedostojnost odpravi, je odredjeno, da je vsak lastnik prizadete hiše, trgovine ali javnih obratov dolžan poskrbeti vsak dan in na vsak način, da so taki napisi in risbe odpravljene vsaj pred 11. Proti kršilec te uredbe bodo oblasti postopale z vso strogošjo.

1 Lep uspeh so dosegli igralci frančiškanske prosvete preteklo nedeljo, ko so odigrali veseligr »Upniki na plan« lgra je zadovoljila prav vse gledalce, posebno po duhoviti vsebini in brezhibni izvedbi igre. Frančiškanska prosveta je s to igro zopet dokazala, da ima v svojih vrstah odlične igralce, ki so nam v letošnji sezoni že večkrat dovršeno podali igre, ki so zadovoljile še tako razvjenega gledalca. Igro bodo ponovili v nedeljo, 18. februarja, ob 2 popoldne in v torek, 20. februarja, ob 6 zvečer. Vstopnice dobite v predprodaji v trgovini A. Šfiligoy, Frančiškanska ulica 1 in na dan vsake predstave pri blagajni frančiškanske dvorane.

1 Hišne posestnike in lastnike zemljišč ob javnih cestah opozarja mestno poglavarstvo, da morajo spraviti sneg s hodnikov in jih posipati proti poledici. Delo mora biti opravljeno po odredbah mestnega cestnega reda, ki vse prekrške strogo kaznuje. Posebno pa opozarjamo vse hišne posestnike, da so odgovorni za vse nesreče, ki bi se zgodile na neosnaženem ali neopisanim hodniku, ter zato nosijo tudi vse posledice takih nezdov.

1 Vse zavode in ustanove, ki pri mestnem preskrbovalnem uradu dobivajo pavšalna nakazila na racionirano blago, opozarjamo, naj odslej prihajajo po ta nakazila samo med 12 in 14, ker jih drugače ne bo mogoče dobiti. Pripominjamo, da preskrbovalni urad nakazuje vsak dan od 9 do 12 blago že trgovcem na drobno, ter bi bilo drugače število strank preveliko in bi morale zato stranke gubiti čas s čakanjem, ker bi bilo uradništvo preobremenjeno.

„PROJA“

je
kvalitetni izdelek!

1 Uprava Narodnega gledališča opozarja p. n. gledališko občinstvo, da se bodo vršile v tekočem tednu v Drami in Operi vse predstave ob 14 izven abonmaja in da bodo veljale zanje znižane cene. Občinstvo naj se posluži ugodnosti, ki mu omogočajo, da bo videlo del predstave iz tekočega repertoarja po znižanih cenah. Gledališka dnevna blagajna v Operi je odprta vsak dan od 10.30 do 12.30 popoldne, popoldne pa od 15 do 16.30. Kadar se vršijo predstave,

tudi še ne upam misliti na kakšno zbirko črtic in novel, čeprav bi lahko s tem blagom, ki ga imam raztresenega po raznih revijah, že napolnil lepo knjigo. Tudi v daljših tekstih sem se že poskusil: za jubilejni 25. letnik Mentorja sem napisal celoletno študentovsko zgodbo iz osemstoletnega življenja »študentje ob Krki«, leta 1939 pa sem v Kresu skozi dvanajst mesecev priobčeval svojo prvo krajsko kmečko povest »Zemlja in ljubzenec«. — Celu v dramatik me je zaneslo, čeprav najbrž z manjšim uspehom. Ko sem bil prvo leto na univerzi, sem na željo domačega župnika napisal farno igro iz življenja apostola Jakoba, ki so jo potem dvakrat igrali v domačem Prosvetnem domu. Nekaj mojih slušnih iger oziroma folklornih večerov iz življenja naših Dolenjcev so pred leti tudi oddajali na ljubljanskem radiu.

»Kako si zamišljaš svojo pot?«

»Kot si pravkar izvedel, sem dozdaj iskal in poskušal v vse smeri. Menda je bilo ravno to vzrok, da me je nekoč neki znani kritik vprašal, kam mislim najzadnjič: ali v pozivju ali v prozo? Odgovora mi nisem vedel dati, kakor ga tudi Tebi ne vem. Kot kaže, bom vsaj zaenkrat obdržal nekaj kompromis. Zdal, ko sem izdal zbirko pesmi, sem se lotil proze, pa mislim, da me bo kmalu spet zatežalo po poeziji. Enoličnosti nimam rad in so mi zato tudi te vrste zveste menjave zelo ljube.«

»Kakšne nahte imaš za prihodnost?«

»O načrtih pa je bolje, da ne govorim. V literiki jih zame sploh ni. V epiki bi morda bili in v prozi prav tako. Da bi čisto zavrgel pero, na to zaenkrat še ne mislim. Napisal bom gotovo še marsikaj, če pa bo vse isto vedno objave in branja, pa je seveda drugo vprašanje. Torej, voljo imam; kdor pa ima voljo, pravi, da ima vse.«

Seveda ta zadnja misel popolnoma ne velja, ker mora biti z njo združen tudi talent. Dular pa je pokazal, da ga ima in zato sem vesel njegove volje.

Preizkusimo kaljivost semen!

Čez mesec dni bomo, ako bo vreme le količjak ugodno, poskusili posejati prve posevke na toplo in zavetno gredico. Letos pa so trgovine s semeni zelo slabo založene, ker je odpadel nemški semenski trg in kdor ne bo semena takoj naročil, ga bo zelo težko dobil. Temu pač ne bo preostalo drugega, kot da porabi zalogo ostankov iz prejšnjih let, ki jih je imel shranjene iz prejšnjih let, seveda z napisom, v kakem predalu.

S starim semenom pa lahko doživimo veliko razočaranj, ker staro seme je pač muhavo in večkrat noče kaliti, ali pa slabo kali. Kakor vsaka stvar, ima tudi seme določeno življenjsko dobo, preko katere se ga ne izplača kaliti. Sicer imamo precej dobrih razpredelnice, ki nam pokažejo, koliko časa je katero seme kaljivo, vendar te tabele nikakor niso zanesljive. Kaljivost semen pa je različna tudi od dozorelosti in zdravja matrine rastline, semena samaga in od prostora, kjer seme hranimo. Ako je seme nepravilno čas nabrano, slabo shranjeno in morda že okuženo, je njegova življenjska doba kaj kratka, medtem ko zdravo in popolnoma zrelo seme, shranjeno v zraku in suhem prostoru, vzdrži tudi leto ali več čez normalno dobo. Zaradi tega in ker hočemo vedeti, sigurno kaljivost, preizkušimo seme.

Poklicni vrtnarji, pridelovalci semen in tudi večje trgovine s semeni, imajo za preizkušanje posebne priprave, steklene, glinaste ali porcelanaste posodice, steklene omare, toplotne, filtre itd. Mi vsega tega nimamo, zato bomo napravili preizkus s čisto preprostimi pripravami.

V manjši cvetlični podstavek nasujemo dobre vrtnje prsti, ki naj bo presejana. Na zem-

ljo posejemo zdaj določeno število semen in jih prav malo pokrijemo z zemljo. Po velikosti površine izrežemo pivnik in z njim pokrijemo zemljo. Na pivnik vlijemo vedno mlačno vodo, da se prst nikdar ne osuši. Dobro je, da vse skupaj pokrijemo z drugim poveznjenim podstavkom ali s šipo in postavimo na toplo, da seme čimprej vzklji. Ko seme vzklji, prestejemo kaleda zrna in izračunamo odstotek kaljivosti.

Za preizkušanje kaljivosti semen pa se lahko poslužimo še drugega načina. V navaden krožnik položimo v krogu izrezan pivnik, nanj pa damo gotovo število semen, ki jih pokrijemo s prav takšnim pivnikom. Oba pivnika navlažimo z mlačno vodo in krožnik pokrijemo s šipo ter postavimo na toplo. Seveda ne smemo pozabiti na zalivanje, ker bi se drugače mladi kalčki zasušili in bi v zmoti zavrgli dobro seme.

Za preskušanje odberemo, če je mogoče, vsaj 50 zrn, da lahko s gotovostjo določimo vrednost semen v odstotkih. Ko seme vzklji, prestejemo kaleda zrna ter določimo odstotke. Tako n. pr. če vzklji od 50 zrn le 25, tedaj je seme 50% kaljivo. Ako pa imamo semena malo, lahko vzamemo namesto 50 le 25, da celo 5 zrn.

Odstotno vrednost kaljivosti pa potrebujemo tudi pri setvi, da lahko določimo pravo količino semen, ki je potrebno za setev. Tako n. pr. ako porabimo 100% semen za kvadratni meter, moramo posejati 25% kaljivega semen štirikrat toliko.

Iz teh razlogov je treba vsako, količjak sumljivo ali staro seme, preskusiti, da vemo, koliko je vredno, koliko ga potrebujemo, da si lahko o pravem času nabavimo zadostno množino drugega zdravega semen.

Naročite se na drugo polovico »Slovenčeve knjižnice«, dokler je še čas!
Drugo polovico »Slovenčeve knjižnice bomo začeli z znamenito povestjo Janeza Jalna

»Ovčar Marko«

posluje blagajna vedno že pol ure pred začetkom.

1 Zrebanje nagrad, ki so razpisane v »GLEBALISKEM KOLEDARČKU« je preneseno na splošno željo lastnikov koledarčka, ki se niso zbrila vseh podpisov, na 15. februar. Kdor se zanima za lepa darila, naj ne zamudi prilike in si še pravočasno nabavi koledarček, ki je naprodaj pri gledaliških blagajnah za ceno 12 lir.

1 Namesto venca na grob pokojnega gosp. Alojzija Furlana, daruje osebe Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Ljubljani — Vodnikov trg 5, znesek lir 150 društvu »Merkur« za brezposelne trgovske pomočnike.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Gledališče

Drama. Četrtek, 12. februarja ob 14: »Rokovnjač«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Petek, 13. februarja ob 14: »Boter Andraž«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Opera. Četrtek, 12. februarja: Zaprt.

Rokodelski oder

»Zabavno popoldne« je naslov prireditvi, ki bo v nedeljo 15. t. m. ob pol 3 v Rokodelskem domu. Spored tvorijo: 3 enodejanke, šaljivi prizori, petje in naša znanca: »Tinček in Tonček«. — Vsem, ki se hočejo pošteno zabavati, obisk toplo priporočamo! Nabavite si vstopnice v predprodaji, ki bo v nedeljo od 10 do 12 in od 1 do dalje v društveni pisarni, Petarkova 12/1.

Mrakovo gledališče

Frančiškanska dvorana

Nedelja 15. t. m. Slavnostni Finale. Dopoldanska predstava ob 10.30. — Po daljšem presledku pride v nedeljo dopoldne spet na oder Mrakova tragedija Slavnostni Finale, ki je pred meseci žela velik uspeh. V njej je Mrak na svojstven način v petih razgibanih slikah prikazal tragično usodo velikega komponista Čajkovskega. Režiral je delo avtor sam, ki igra tudi glavno vlogo. Sodelujejo: Rajnerjeva, Planinova, Ponikvarjeva, Dolinar, Gorjup in Bežljaj. Prvič v novi izvedbi tega dela nastopi v vlogi Jevgenije Aleksandrovne Cita Potokarjeva, ki je to vlogo z uspehom igrala že pred leti. Cene vstopnicam so globoko znižane. Predprodaja v soboto od 10 do 12 in od 14 do 16 pri blagajni frančiškanske dvorane.

Radio Ljubljana

Četrtek, 12. febr.: 7.30 Radijska poročila v slov. — 7.45 Simfonična glasba, vmes ob 8 napoved časa — 8.15 Radijska poročila — 12.15 Klavirski duo Selfert-Demšar — 12.40 Sekstet Jandoli — 13 Napoved časa — Radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slov. — 13.17 Orkester EIAR-ja in komorni zbor pod vodstvom D. M. Šijanec: Slovenska glasba — 14 Radijska poročila — 14.15 Koncert iz Nemčije — 14.45 Radijska poročila v slov. — 17.15 Prenos iz Liceo Musicale v Bologni: Koncert pianiste Liliane Valazza — 19.30 Radijska poročila v slov. — 19.45 Pisana glasba — 20 Napoved časa — Radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slov. — 20.40 Koncert ritmo-simfoničnega orkestra pod vodstvom Petralia — 21.40 Orkester EIAR-ja pod vodstvom D. M. Šijanec: Opera glasba — 22.16 Koncert viol. Alberta Dermelja — 22.45 Radijska poročila.

Poizvedovanja

Krušno karto je izgubil Polona Bogataj od pekarne Vidmar na Rimski cesti do Križank. Najditelja naprošamo, da jo odda njej na stanovanju Križevniška 5, ali upravi »Slovenca«.

»Čitaj in širi »Slovenca!«

Iz novega mesta

Opozorilo novomeške poklicne gasilske čete. Vodstvo novomeške poklicne gasilske čete opozarja, da bo četa v primeru požarne nesreče prišla na pomoč le, če bo o taki nesreči obveščena od civilne ali vojaške oblasti, nikakor pa se ne bo odzvala, če bo prejela poziv na pomoč od zasebnikov. Zasebniki naj se zato v primeru požarne nesreče nemudoma obrnejo na najbližjo civilno ali vojaško oblast, ki bo pozvala poklicne gasilce.

Novomeška sejmica. Ker je prejšnji ponedeljek bil praznik, se je sejmica kakor tukaj nazivajo prvi tržni dan v mesecu, vršila šele ta ponedeljek. Visok sneg, ki je prekril ceste in poti, je sicer v veliki meri zadržal kupce in prodajalce, vendar je bila sejmica še dokaj živahna. Prashičev so kmetje pripeljali 215. 198 glav goveje živine in 25 konj. Cene prashičev so bile običajno visoke, par volov je veljal 14 do 15.000 lir, krave mlekarice pa so veljale do 4000 lir.

Baker proti revmatizmu

Šef-zdravnik neke dunajske klinike, dr. Egon Fenz, je z bakrenimi preparati dosegel zelo dobre rezultate pri zdravljenju revmatizma. Od 42 revmatikov, med katerimi so bili nekateri težko bolni, je po zdravljenju z bakrenimi preparati 72% ali popolnoma ozdravelo, ali se je pa njihovo zdravstveno stanje znatno izboljšalo. Pri 31% so ugotovili precejšen korak na bolje, samo pri 7% bolnikov pa bakreni preparati niso dali nobenega rezultata.

DNEVNIK PALČKA Modrijančka

86

Ne vem, kako bi se bilo to končalo, če bi se ne bili spomnili, da naj poskačemo skozi okna. Drug drugača smo pehali ven, kaj, a čebele so krvočno brzele za nami. Pa kakšni smo bili vsi! Po nosu, po čelu, po licih smo bili vsi otekli in peklo nas je kot živ ogenj.

A tudi naš sovražnik je imel veliko izgub. V boju z njim je mnogo mrtvih obležalo na tleh. Očka Bradač je enega teh sovražnikov vzel v roko, rekoč:

»No, ali nisem rekel? To sploh niso bile čebele, ampak so ose! Le sem pogledale!«

Resnično — bile so ose!

»Vj pa ste menili, da se boste z medom sladkali.« je nadaljeval Bradač. »Samo malo lepši ste zdaj, drugača nič.«

»Pa so mogoče le čebele,« sem plaho pripomnil.

»Niso — to ti lahko dokažem,« je rekel Bradač.

»Če mi dokažeš, pa ti bom verjel,« sem odgovoril.

»Dobro,« je dejal Bradač.

Vrnil se je v hišo, razbrskal gnezdo in mi pokazal, da v njem ni bilo medu.

»No? Verjameš zdaj?«

»Verjamem.«

In tako se je končala ta žalostna zgodba z medom, ki smo jo tako drago plačali.

Rudno bogastvo Filipinov

Mnogo je bilo v teh dneh že besed o strateškem in gospodarskem pomenu Filipinov, ki so jih zdaj Japonci zavzeli. Pri tem pa ni bil poudarjen pomen filipinskega rudarstva. To je bilo od oktobra 1941, ko sta začeli Anglija in Amerika obkrožati Japonsko pod hudim gospodarskim pritiskom Amerike. V poslednjih letih so Japonci izvažali s Filipinov železno rudo in baker, zlasti še, ko so Filipini tako rekoč pred nosom Japonske. Mimo tega pa se je Amerika zaradi priprav na vojno, začela bolj zanimati za kromove in manganove rude, ki jih je prav tako najti na Filipinih. Iz pričujočih podatkov vidimo, koliko filipinskih rudnin so v letih 1939 in 1940 uvažali Japonci in koliko Združene ameriške države.

Leta 1939: v tonah:	USA:	Japonska:
kroma	102.000	13.000
bakra	—	12.000
železa	—	1.550.000
mangana	11.000	235.000

Leta 1940: v tonah:	USA:	Japonska:
kroma	135.000	32.000
bakra	—	13.000
železa	—	1.192.000
mangana	51.000	6.000

Največ kromovih ležišč je na Filipinih pri Masinlocu na otoku Luzonu, kakih 125 milj daleč od glavnega mesta Manile. Tukajšnja kromova ruda, ki jo je upravljala na dan podružnica ameriške

rudarske družbe Consolidated Mines Inc., in sicer je uporabna za metalurške namene in je le po dragem predelavanju uporabna, vendar so jo Združene države bolj in bolj izvažale. Mimo tega je še več manjših kromovih ležišč, ki jih prav tako izkoriščajo.

Baker so doslej pridobivali kot postransko proizvodnjo filipinskega pridobivanja zlata. Samo družba Lepanto Consolidated Mining Co. se bavi izključno s pridobivanjem bakra.

Filipinska železna ruda vsebuje 60% železa in so se zato Japonci na vso moč zanimali zanj. V poslednjih letih je bilo s pomočjo japonskega kapitala odprtih več železnih rudnikov; najpomembnejši je pri Surignu, na severovzhodu otoka Mindanao, kjer živi veliko Japoncev. Železnate rezerve pri Surogau obsegajo 500 milijonov ton.

Mangan pridobivajo predvsem na severu otoka Luzona. Koplje ga šest manjših družb, ki so večidel v ameriških rokah.

Mimo tega imajo Filipini še svinec, zlato, srebro in platino.

Skoraj vse filipinsko zlato je romalo v Združene ameriške države. Pridobivajo ga kot »gorsko zlato« na erodiranih delih otoka Luzona. V poedinih jaskih je po 10 do 15 gramov zlata v eni toni rudnin. Na Filipinih koplje zlato vsega skupaj 41 družb.

Filipinsko rudarstvo se bo sedaj pod japonsko upravo brez dvoma še bolj razvijalo, za kar bo poskrbel japonski kapital, ki je bil že doslej v tej industriji bogato zastopan.

Svila iz apna in premoga

Novi uspehi kemične industrije

Nemška tvrdka barvil (I. G. Farbenindustrie) je uresničila davne sanje kemikov, da se umetne svilene niti proizvajajo povsem na sintetični način z izkoriščanjem neorganskih snovi. Dosegli so proizvodnjo svilne iz apna in premoga! Apno se spremeni v karbid, ta pa — pomešan z vodo — v aceten. Z nadaljnjim prenašanjem nastane vlakno, ki vsebuje 64% klora in je trpežno v suhem in vlažnem stanju. Ta svila je glede na električno boljša kot naravna svila in je boljše prevodnik toplote. Zato je jako primerna za izdelavo oblačil proti kislilinam, za ribiške mreže itd. Le to napako ima, da se pri vročini 80 stopinj Celzija zmečka in zato je ni moči likati.

Toda nemška tehnika je odstranila tudi to elabo stran nove umetne svilne. Proizvedla je novo sintetično svilo, ki ima ime »svila-perlon«. Ta svila je primerna tudi za obleke, je bolj prožna in čvrsta kot naravna svila in se topi šele pri 270 stopinjah Celzija.

Nemška industrija ne misli s to novo svilno prepočiti s trga dosedanje blago, pač pa hoče z njo

kriti potrebe, ki jih je bilo doslej treba krliti z uvoženim blagom iz kolonijevskih dežel.

Likvidacija judovskih podjetij na Slovaškem

Po zadnjih statističnih podatkih, ki jih je objavila slovaška vlada, so na Slovaškem dosedaj likvidirali že 80% vseh judovskih podjetij ter so od 12.300 judovskih obratov arizirali in prevzeli že 9952. Med temi je bilo 132 judovskih veletrgovin in 9803 navadnih trgovin in manjših obratov.

Pogozdovanje goličav na Slovaškem

Slovaška vlada je izdelala načrte za pogozdovanje svojih goličav. V to akcijo je pritegnila tudi šoleko mladino ter sploh vso javnost. Uspehi načrta pogozdovanja niso izostali ter so n. pr. dosedaj že posejili nad 5,5 milijonov sadik.

Sport

Nekaj misli o boksu

Marsikateri znani književnik spada med ljudi, ki radi gledajo športne tekme. Tudi o Bernardu Shawu je znano, da je velik prijatelj športa, da je tudi na stara leta rad gojil domačo telovadbo, na prostem pa igral golf. V prejšnjih letih se je veliko zanimal za boks. Shaw, ki je znan po tem, da rad trdi nenavadne stvari, je nekoč spregovoril tudi o boksarski nadarjenosti. Primerjal jo je z drugimi talenti in izjavil takole:

»Dajte mi matematično nalogo in po polurnem računanju vam bom predložil vsoto, ki bo natančna. Če pa daste isto nalogo matematiku, jo bo končal hitro in sigurno, podobno, kakor najde Shakespeare z lahkoto izraze, da izrazi gotovo misel ali čustvo. Glavna karakteristika posebne nadarjenosti tiči v tem, da gre človeku z lahkoto od rok. Taka posebnost je pomembna, če jo primerjamo s sposobnostmi drugih, ki je nimajo.

Vrednost posameznih človeških lastnosti moramo ocenjevati z dveh gledišč, glede na njihovo redkost in glede na trgovsko vrednost. Profesijo Jacka Johnsona (znanega boksarja) so smatrali za zelo neugledno, dokler ni postala pridobitna. Ko pa so zvedeli, da prinaša visoke vsote denarja, so ji povzdignili ceno in jo celo povišali nad moj klic Vendar, meni bi morali pač oprostiti, če bi zahteval višjo stopnjo od Jacka Johnsona.

Redkokdaj vidimo v boksu prizore, ki bi človeka bolj užalostili kot kakšna dirka na 100 m ali kakšna veslaška tekma. Časnikarski reporterji so dali boksu značaj surovega športa, prav tako kot vsi tisti ljudje, ki godrnjajo nad njegovo surovostjo, s tem pa mu vršijo najboljšo propagando. To, kar me odbija pri boksarskih prireditvah, so borbe nižje kvalitete, kar pa mi je posebno odvratno, so boksarske ekshibicije, ki ne dajejo vtisa stvarnosti in tudi ne zanimivosti spretnosti igre.

Potem pripoveduje slavni pisatelj o velikih boksaških. Posebno pri sru mu je bivši francoski prvak Carpentier. Zanj pravi, da je največji boksar vseh časov in da ga ne more primerjati z nobenim drugim prvacom borbe s pestjo.

Kadar se Carpentier dvigne s svojega mesta in prične z borbo, vidim čisto novega človeka. Pravi boksar bi moral v tem trenutku pomisliti: to je nasprotnik, kakršnega želim imeti,« piše Bernard Shaw.

Duhoviti pisatelj je posejal skoraj vse večje boksarske prireditve v Londonu, rad pa je tudi obiskoval tekmovalce pri treningu. Nekoč se je seznanil s Tunneyjem, svetovnim prvacom vseh kategorij. To poznanstvo je napravilo nanj močan vtis, časnikarjem pa je med drugim povedal naslednje:

»Vi ne veste, kaj je Tunney! Nisem ga gle-

Dobra posledica

»Ta železnica je sedaj stara sto let in na njej do danes sploh še ni prišlo do trčenja vlakov.«
»Kako je to mogoče?«
»Na progi namreč vozi in vzdržuje ves promet samo ta vlak.«

dal na tokmah, po tem pa, kar vidimo v filmih, se zdi, da se ga je težko dotakniti. Vsa spretnost njegovih nasprotnikov mora kloniti pred Tunneyjevo prirojeno tehniko obrambe in pred njegovim nenavadno razvitim instinktom.

Tunney se nikoli ne nagne naprej. Glavo drži vedno visoko, ima pa pristen kontra-udarec, ki uniči nasprotniku vsako željo za hitrim napadom. Spretno se umika udarcem in pusti tovarisa, da suva v prazno tako dolgo, da ga mine črnost, da se izčrpa in preide v stanje končne podrejenosti.

Lahko bi rekli, da tiči v njegovi metodi in njegovem zaupanju v samega sebe podcenjevanje nasprotnikov, celo najbolj renomiranih. Ne boji se njihove reputacije, nemogoče ga je hipnotizirati z osebnostjo, tudi mu ni potrebno, da bi bil tako sijajen boksar kot je bil Carpentier, ali da bi bil strahovit kot je bil Dempsey: Tunney zmaga je svojo moralno in intelektualno premočjo — z lastnimi, ki so združene s telesno močjo, s čeljustjo, ki je kakor nedotakljiva, pa s svojim pristnim kontra-udarcem, s katerim je presenetil Dempseyja prav v trenutku, ko je računal z zmago. Če bi imel Carpentier Tunneyev značaj, bi vsekakor potolkel Dempseyja. Carpentier se mi nikoli ni zdel kot dete pred Dempseyem, čeprav ga je prav za prav porazil že v prvih sekundah. Nasprotno pa je izgledal Dempsey v svojem prvem srečanju s Tunneyjem že v drugem kofu kakor dijak pred profesorjem.

Bernard Shaw je resnično duhovito opisal osebnost Tunneyja, ki je končal svojo kariero kot prvak sveta. Kakor znano, je bila nenavadna senzacija, ko je pred leti Tunney dvakrat premagal po točkah znamenitega Dempseyja.

Sport v kratkem

De Boer, nizozemski prvak težke kategorije, je nastopil v pariški športni palači proti znanemu nemškemu boksašu Neuselu. Nizozemec ga je premagal v četrtem krogu.

Charles Hoff, znani skakalet s palico v višino, je postal predstojnik športnega oddelka v norveškem ministrstvu za delo. Napovedal je večje spremembe v domači organizaciji telesne vzgoje. Manjše športne zveze bo ukinil in jih priključil večjim organizacijam, za gmojno podporo športnemu gibanju pa je ukrenil potrebno za uvedbo športnih stav.

Veliko premoč so pokazali švedski desalci v dvoboju s švicarsko reprezentanco. V hitrih drsanju na 1500 m je zmagal Seyfarth (Švedska) 2:15,7; tudi 2., 3. in 4. mesto so odnesli Švedi. Najboljši Švica Schölkopf se je s časom 2:26,6 plasiral na 5. mesto. Leti vrstni red je prišel od veljave tudi v drsanju na 10.000 m: 1. Seyfarth 17:07,5, 2. Hedlund 17:51,9, 3. Fried 18:27,5, 4. Jansson (sami Švedi!) 18:33, 5. Robert (Švica) 19:21,7.

Svojevrsten rekord namerava postaviti Sesta. O starem dunajskem branilcu čitamo, da so ga letos postavili prvič v državno reprezentanco. Igral je v Zagrebu in pozneje spet na Dunaju, obakrat pa je pokazal, da spada med najboljše v enajstori. Sesta je sedaj 36 let star, počuti se pa še vedno tako močnega, da upa, da ga bo Herberger še več let zadržal v predstavnem moštvu. Na tistem upa, da bo postavil nov starostni rekord in da bo igral tudi še v letih, ko pošljejo druge igralce že med »staro železje«.

Gauchel ranjen. Iz Berlina poročajo, da je dobil Gauchel, ki je igral od 1. 1936 do 1940 v nemški reprezentanci, na vzhodnem bojišču strel v stegno.

Težka naloga čaka nemško enajstoričo 15. marca v Budimpešti. Doslej so nemški igralci nogometa večkrat premagali Madžare, v Budimpešti pa so morali vselej položiti orožje. V letošnji sezoni je Herbergerjeva enajstorična prvo tekmo (proti Hrvatim) dobila, drugo proti Švicarjem zgubila, pri tretji pa se zanašajo Madžari na tradicionalno srečo na domačih tleh.

Med Sörensenovo in Ragnhildso še ni konec dvoboja. Poročilo smo že, da je bila Kirsten Busch Sörensenova hudo poražena. Grozilo so, da bo premagala svetovno rekorderko Ragnhildo Hveger, doseglja pa je le peto mesto. V nedeljo sta se spet pomerili in sicer tokrat v Aarhusu, rojstnem mestu Sörensenove. Tam imajo bazen, v katerem je mlada Sörensenova postavila tiste čase, ki so dali časnikarjem pobude, da so ji prerokovali premoč nad Ragnhildo. Na rezultat tekmovalca pa bomo morali še počakati, da dobimo inozemske liste.

Točno ob pol 12 je prišel v dvorano sv. oče, oblečen v rdečo mozeto in korset. Spremljala ga je plemiška garda in nekaj papeževih hišnih prelatov, med njimi mons. Arborio Mella di Sant'Elia, upravitelj papeškega dvora (Maestro di Camera). Čim se je sv. oče usedel na prestol, je začel monsignor Respighi klicati posamezne zastopnike, ki so prihajali paroma, včasih tudi po trije in štirje hkrati pred sv. očeta, pokleknil, poljubili ribiški prstan in darovali svečo. Vsak kapitelj oz. red je daroval eno svečo in se mora reči, da so se držali danih navodil kar tiče velikosti sveč. Kolikor sem mogel opaziti, je bila samo ena izjema. In sicer so to bili Minimi iz samostana sv. Andreja delle Fratte, o kateri cerkvi sem že pisal. Ti so darovali izredno lepo okrašeno veliko svečo. Toda to je bila jubilejna sveča, ki so jo dobili darovano za letošnji 100 letni jubilej. To svečo so sedaj prinesli v dar sv. očetu. Sveče so sprejemali ob prestolu stoječi monsignori, nato pa so jih seditari odnašali v sosednje prostore.

Darovanje je trajalo uro in pol. Res je bilo veliko zastopnikov, toda največ se je zavleklo zaradi tega, ker je papež prav z vsakim govoril, z nekaterimi še precej dolgo. Opaziti je bilo, da zelo mnoge darovalce pozna osebno, pri drugih pa se je ljubeznivo zanimal za stanje cerkve, seminarja, kolegija, redov, ki so jih posamezniki zastopali. Darovalci so večinoma takoj odhajali, vendar pa jih je mnogo čakalo konca obreda, ko je sv. oče vsem navzočim podelil apostolski blagoslov.

Za zaključek še beseda o *Blazevem žegnju* v Rimu. Bral sem, da na god sv. Blaža (3. febr.) vernikom v cerkvi sv. Blaža, kjer počivajo ostanki tega škofa in mučenika, namesto običajnega Blazevga blagoslova pomazijo grlo z blagoslovljenim oljem. Bil sem radoveden, kako to napravijo, pa sem poiskal blizu Piazza Borghese cerkvice Matera Božje, imenovano »Del Divino Amore« in v njej ima sv. Blaž desni oltar. Ljudi se je kar trlo v mali cerkvi. Duhovnik, oblečen v rdečo stolo, je pri oltarju sv. Blaža neprestano delil »Blazev žegen«, in sicer na tale način: kratko, z blagoslovljenim oljem omočeno svečo drži na obeh koncih v rokah in jo plosčato pritiska na grla vernikov, pri čemer moli običajno molitev. Je pa to običaj samo pri sv. Blažu; drugod v Rimu se blagoslov deli enako kot pri nas.

Rimsko pismo:

Na skupni avdienci pri papežu

(Konec.)

Za take sprejeme človekova zunanost ni najvažnejša, kakor ni najbolj važno, v kakšnih obleki greš v cerkev. V dvoranih je vzdušje kakor v cerkvi, ali še bolj: kakor v velikih kolodvorskih čakalnicah. Red, ki so ga spodobet seditari napravili, se polagoma poruši. Ljudje govorijo med seboj le šepetaje, a šepet se sčasoma spremeni v polglasno mrmranje. Čakalci stopajo iz vrst in delajo skupine in krožje. Starejši ljudje gledajo, kam bi se useli; in res je nekaj stolov v vsaki dvorani, raz katere je pa treba šele pregnati navizne pobe, ki se zvirajo po stolih in toliko, da se ne gredo mance. Otroci so se vsi stlačili okrog enega kamina, kjer se prelivajo in po malem ravšajo ter tožijo staršem. Mati s šestimi otroki je najmlajšega ukrotila s steklenico mleka, da je pokojno zaspal. Tako tudi bratu ni preostalo drugega kakor da je sledil njegovemu zgledu. Pač pa se iz sosednje dvorane čuje otroški jok.

Tako čakamo na sv. očeta. Iz sosednjih dvoran se čuje šumot kakor žuborenje enakomerno tekoče vode. Oni iz prvih dvoran so že opravili in odhajajo. Grede se ustavljajo in si hite pripovedovati vtise. Seditari jih morajo opozoriti, naj nadaljujejo pot. Naenkrat pa zaslisiš iz sosedne dvorane jasn glas: Il Santo Padre (sveti oče). Skozi odprta vrata vidimo, kako sta vstopila v dvorano dva monsignora v rdečih haljah in takoj za njima sv. oče v spremstvu dveh stražnikov plemiške garde. Hitro se vsak postavi na svoje mesto, še nekaj minut, in sveti oče bo pri nas. Ženske hite popravljati črna naglavna ogrinjala, ki jih niso valjena nositi. Matere pogledajo po svojih otrocih, možki pa si naravnavaajo kravate. Sedaj pride nadzorni seditarjev in pogleda, če je vse v redu. Še nekaj minut — in že se na pragu dvorane pojavi visoka, sloka postava Pija XII.

Tokrat sem imel tretjič priliko videti sedanjega sv. očeta, a nikdar prej se mi ni zdel tako slok in tako bel, tako veseel. Tudi barva njegovega obraza se zdi čisto bela. Samo črne oči žare s silno močjo in globino, njihov lesk napolnjuje ves obraz. Te oči

pritegnejo vsakega v svoj krog in jih nihče ne pozabi, kdor jih je videl. Iz njih temne globine odseva velika umnost, dobrota in prebogata notranost svetniške duše Pija XII.

Kakor hitro je sveti oče stopil v dvorano, smo vsi poklekili. Maestro di Camera pa je bolj oddaljenim dal znamenje, naj zopet vstanejo, da jim ne bi bilo treba klečati predolgo. Papež z mirnim, počasnim korakom stopa od enega do drugega. Vsakemu seže v roko in mu da v poljub prstan, nato pa ga blagoslovi. Pri tem vprašuje za ime, poklic, deželo, domovino, za posebne težave, ki jih imajo verniki. Ob tem se dogajajo ginljivi prizori. Mnogi se oklenejo z obema rokama njegove roke in mu skušajo s solzami v očeh hitro nekaj povedati. Drugi bi radi še več govorili. Sv. oče mirno obstane, prijateljsko položi desno roko na rame klečečega in posluša, kakor da sta le onadva v dvorani in ne še tisoč, ki čakajo njegovega blagoslova. Matere potiskajo naprej svoje otroke. Papež jih boža po licih, jim dela križ na čelo in se smeji. Družina s šestimi otroki je dobila podobice, tudi najmanjša dva, ki so ju zbudili in sta bila čisto pridna. Pri vsakem se ustavi, za vsakega ima vprašanje in očetovsko besedo. Mnogi prosijo blagoslova tudi za svoje sorodnike, za rojake, za bolnike, ki niso mogli priti. Nekateri izbruhnejo v jok in ne morejo povedati, kar bi radi. Treba je počakati, da se umirijo in morejo zopet govoriti. Betežni so težko na kolenih; tem pomaga papež, da vstanejo in povedo svojo težavo. Dijake sprašuje, v kateri gimnaziji so in če se pridno uče. Blizu kleči mati z otrokom in skuša med solzami hitro nekaj dopovedati. Pri tem ni pazila na otroka, ki se je izvil njenemu naročju in že euka svetega očeta za cingulum. Papež se nasmehne in ga poboža po glavi.

To je človeštvo pred svojim očetom. Ta, ki stoji pred nami, ni samo Pij XII., on je papež, ki z njima vse v svoji skrbi in dobroti.

Skoraj pol ure traja, da obhodi samo našo dvorano. Na koncu se ustavi, obstane in objame s pogledom še enkrat nas vse. »Il Santo Padre benedice« (sveti oče bo dal blagoslov) reče glasno Maestro di Camera. Vsi pokleknejo. Papež stegne roke kakor bi hotel objeti ne samo nas navzoče, ampak ves svet. Z različnim, slovesnim glasom govori: Blagoslovi naj vas vsemogočni Bog, Oče, Sin in Sv. Duh. Nato prijazno pozdravi z rokami v slovo, ljudi pa se že vsujejo za njim, hoteč ga obdržati vsaj nekaj

trenutkov v svoji sredi. Toda ni mogoče. Straža nas zadržal in papež je že v sosednji dvorani, kjer zopet začel svojo slovesni obhod od duše do duše, kakor božji Sejalce, ki se je v srca utebo in tolažbo.

Ko odhajamo po stopnicah, srečujemo nov dotok romarjev, katerim je bil čas sprejema določen za poznejšo uro. Zopet se bodo na novo napolnile dvorane in sv. oče bo z vsakim govoril, vsakega poslušal in vsakega blagoslovil.

Zvečer sem čital v »Osservatore Romano«, da so skupni sprejemi tega dne trajali nepretrgoma od devete zjutraj do trideset na dve popoldne.

Darovanje sveč svetemu očetu

V Rimu je stara navada, da na svečnico darujejo zastopniki rimskih kapitelj, kolegijev, semeniš in moških redov sv. očetu svečo. Letos so mnogi mislili, da zaradi izrednih razmer darovanja sveč ne bo, a je nekaj dni pred svečnico »Osservatore Romano« objavil sporočilo, da bo kakor druga leta; obenem je pa bilo javljeno, naj bodo sveče tokrat čisto običajne oltarne sveče navadne velikosti brez dragih okrasov. Posrečilo se mi je dobiti vstopnico, da sem lahko prisostvoval temu dogodku, ki ima tudi svoj simboličen pomen: Kristus je luč sveta, a papež je njegov vidni namestnik in glava Cerkve, ki razširja luč božje resnice po vsem svetu.

Čeprav se je obred pričel šele ob pol dvanajstih, sem kmalu po deseti uri že bil v dvorani konzistorijev, kjer je velik papeški prestol. Med gledalci je bila tudi sestra sv. očeta Pija XII., nekaj gospe od vatikanskega diplomatskega zbora ter večje število prelatov in laikov. Seditari so pripravili stole, da nam ni bilo treba stoje čakati.

Darovalci sveč so se zbirali v sosednjih dvoranih. Prefektu apostolskih obredov mons. Respighiju je pripadla naloga, da jim je določil vrstni red. Za redove je merodajna starost, to je leto, ko so bili od cerkve priznani. Za kapitlje rimskih bazilik je pa jasno, da ima prvo mesto kapitelj bazilike svetega Janeza v Lateranu, ki je rimska škofijska cerkev in mati ter glava vseh rimskih cerkva in vseh cerkva po vsem svetu. Potem šele slede kapitli patriarhalnih bazilik, nato zastopniki malteškega reda, potem kapitli manjših bazilik, nato kolegijev, semeniš in končno dolga, dolga vrsta zastopnikov moških redov. Ženski redovi pri darovanju niso zastopani.

Francesco Perri

59

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

3.

Se tistega popoldne, ko je izvedel o njenem prihodu, je poveljnik posadke obiskal Varilijo in ji povedal, kakšne odredbe ima glede njenega bivanja v mestu. Z vsemi udobnostmi lahko razpolaga in je popolnoma svobodna, samo z regijskega ozemlja se ne sme oddaljiti.

Pa je bila ravno to njena stalna misel, ki je izza prvega tedna v tem mestu ni zapustila: zbežati, odtegniti se naloženim kazni in na kakršen koli način priti do Marka Adonija.

Misel na beg, s čimer bi pokazala neposlušnost glede cesarskih odredb, je bila nekaj blaznega. Nihče si ni nikdar upal kaj takega. Od Kaledonije do Sarmacije in od Herkulovih stebrov do meje Arabije so ves svet nadzorovali in obvladali rimski upravitelji in legije. Tako odlična pregnanka, ki je s svojim slučajem zmedla ves Rim, bi se mogla nemara skriti kak teden kje v gozdih, kjer bi morala odločno živeti, a nikdar ne bi smela upati, da bi kdaj v kateri koli cesarski pokrajini prišla do rimskega častnika in z njim živela, zlasti ne pod nadzorstvom tako previdnega in surovega človeka, kot je Poncij Pilat.

Tako tveganje bi pomenilo izpostaviti sebe in ljubljeno moža najstrožji kazni — v najboljšem slučaju bi bilo prenaslavljanje v drug, slabši kraj, zaplenba premoženja in najostrejšo nadzorstvo, kakršnega je morala prenašati Julija.

Varilija si ni prikrivala težkoč se povečavala je njihovo zamožnost s svojo nekoliko sofiščno

žensko bistromumnostjo, a vse ovir, so le ostrile njeno domiselnost in jo še odločneje potrjevale v njenem sklepu.

Zbežala bo. Kako in kdaj, še ni vedela, a bila je prepričana, da zapusti Regium in pride k Marku.

Sicer pa je bil božji prihod blizu, Dioniz se pač ne bo dolgo mudil in se vrne med ljudi.

Tam doli v tem obmorskem mestu, kamor so neprestano prihajali fenicijski, grški, sirijski in aleksandrijski trgovci, je pričakovanje Dionizovega prihoda potrdila dolga vrsta govorin in so bili vsi kratkomočno o tem prepričani. Ob vsaki ladjici, ki je prišla v pristan, so se širile vesti o novih čudežih, o nenavadnih prikaznih in vsi so pričakovali nekaj nedopovedljivega, kar naj bi spremeniло tek časa in dalo življenju nov smisel.

Ob tem pričakovanju je bilo vse vsem samo začasno, vse je izgubilo svojo vredno, in celo cesarske odredbe in njegova neomejena moč so se zdele malenkostne in brez pomena v primeri s tem, kar naj bi prišlo.

V takem razpoloženju je preživljala Varilija svoje dni, brala grške pesnike in tuhtala in zametala najfantastičnejše načrte za beg. Jokastina družba, ki jo je najbolj raztresala, ji je bila v njeni samotni tudi najljubša. Vrtnarjeva hči je znala vse zgodbe o ljubezni, ki so z bajkami prišle na njihovo obalo, in jih je obnavljala s preprosto svežostjo katerega rapsoeda.

Večkrat, ko sta ob jasnih pomladanskih popoldnevih gledali s ploščadi morje, ki se je vijoličasto širilo pred njima, je kazala Jokasta Variliji kraje, kjer se je Scilla spremenila v pošast, kjer se je ob zarji videla Galatejina tenčica in kjer se je vrgel Acis v morje.

»Vidiš, gospodarica, tam epodaj tisto svetlo progro sredi sinjine, ki je kakor mlečni potok?« je vprašala in pokazal neko marogo, ki se je na ši-

roko v zavojih premikala proti sicerliki obali. »To je Alfej, ki prihaja z grške obale in išče Aretuzo. Vidiš, kako ločeno obdrži svojo vodo od moreke? Tako pojdeš tudi ti, gospodarica, da najdeš moža, ki ga ljubiš, in nihče te ne bo oviral na tvoji poti. Izidi bom zate darovala par sinjih grlic.«

Varilija jo je ginjena božala po lepi kodrasti glavi.

Iz Zanklesa in pristanišča Kolumna so neprestano odhajale proti jugu jadnice, namenjene v vzhodno Sredozemsko morje. Pred njo so šle mimo kakor veliki metulji in so izginjale v sinji daljavi. Varilija jih je spremljala s solznimi očmi: srečnejše od nje so, ko bodo videle Jopo in Cezarejo ob morju in bo v njihova jadra pihal veter, ki je vel preko Jeruzalema. Zakaj ni mogla tudi ona odpotovati v te kraje?

4.

Prve dni junija pa je dobila Varilija dve pismi, ki sta pospešili njeno odločitev.

Eno, ki ji ga je poslal Marko, je bilo zelo žalostno. Pisal ga ji je po razgovoru z materjo in po tisti noči, ki jo je preživel v puščavi z onim neznancem, ki je zapustil v njem neznanski vtis. Osamljen in tesnobno zaskrbljen jo je klical kakor otrok, ki se je izgubil.

Drugo, ki je prišlo kak teden pozneje, je pisala žena Poncija Pilata. Po obveščevalni službi svojega moža je Klavdija vedela, da se je prav tiste dni pojavil v Galileji neki izreden mož, ki je ozdravil bolnike samo z dotikom rok. Vsi so pravili, da je Mesija, a po njenem mnenju bi utegnil biti božanski Dioniz, zakaj vsi, ki so se mu približali, so odhajali od njega potolaženi.

Dasi ji je ta vest vzbudila nekakšno hrepenenje, jo je Markovo pismo silno potrdilo. Tistega večera, ko je dobila pismi, se je zaprla v svoje prostore in je dolgo jokala.

Šport v kratkem

Triestini so gostovali preteklo nedeljo v Goriziji in odigrali s tamošnjim moštvo nogometno tekmo. Zmagali so Triestini z visokim rezultatom 7:0 (2:0).

Moštva Adivizije, ki so po končanem jenskem prvenstvu 14 dni počivala, bodo v nedeljo zopet nastopila. Spored nedeljskega nadaljevanja državnega nogometnega prvenstva je tale: Liguria—Torino; Lazio—Triestina; Ambrosiana—Venezia; Livorno—Atalanta; Modena—Milano; Napoli—Roma; Bologna—Genova; Juventus—Fiorentina.

Smučanje od danes naprej prepovedano. V smislu odredbe Visokega Komisarija za Ljubljansko pokrajino je prepovedano na celotnem ozemlju te pokrajine vsako civilno smučanje, bodisi posamezno, bodisi skupinsko. Ta odredba stoji v veljavo en dan potem, ko je objavljena v Službenem listu Ljubljanske pokrajine. Odredba bo objavljena v Službenem listu danes (v sredo) in bo stopila v veljavo ob 0 uri zjutraj v četrtek, 12. februarja.

Kdo je hitrejši? Športniki tekmujejo na različne daljave, nekateri pa tudi v hoji, teku ali kolesarjenju na 1 uro. Najhitrejši pešec je Anglež Pope, ki je prišel v eni uri 13.308 km daleč. Svetovni rekord v enournem teku pa je postavil Finec Nurmi. V 60 minutah je pretekel 19.10 km. Nurmijev rekord pomeni brez dvoma nekaj izrednega, je pa skoraj beden, če ga

primerjamo z razdaljo, katero lahko premagáš v enournem kolesarjenju. Svetovni rekord v enourni kolesarski dirki je dosegel Francoz Archambaud. Prevozil je 45.840 km. Če bi priredili tekmo med navedenimi tremi svetovnimi rekorderji, bi dobili po enournem naprežanju tole sliko: pešec 13.308 km, tekač 19.210 km, kolesar 45.840 km. Kolesar je torej najhitrejši in ni čudno, da so si sto tisoči omislili praktičen izum — kolo, na katerem so več kot trikrat hitrejši od pešcev.

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Dekle
pridno, skromno, srednjih let — sprejemno takoj za vsa hišna dela. Služba bo stalna, plača dobra. Slomškova ul. 31, zgornji zvonec.

Naročajte in širite
»Slovenca«!

Prodamo

Ovca

solčavske pasme, 60 kg teška, po prvem jagnjetu, naprodaj. Cena 700 lir. Ponudbe na upravo Stare pošte, Vrhnika, j

Ia »Biondo«

pomarane v kosarah po ca. 17 kg naprodaj na Janzečevi cesti št. 13 po 4.70 lir za kg. Ključite telefon št. 37-14.

Ženitbe

Uradnica

32 letna, išče zaradi pomanjkanja znanja iskrenega prijatelja v svrhu ženitve. Le samo resne ponudbe upravi Slovenca pod »Odkritostnost 1036«

Kupimo

Peso, korenje in repo kupimo. Ponudbe z navedbo cene na Socialno gospodarski odbor za rejo prasičev, Marjanišče, k

Objave

1000 lir nagrade

Iz poslopja Glasbene Matice, Vegova ulica 7, je bil ukraden motor z ventilatorjem za pogon harmonija. Reaktor Glasbene akademije, Gosposka ulica 8, razpisuje 1000 lir nagrade za tistega, ki pomaga izslediti ukradeni motor.

V najem

Skladišče

vzamemo v najem v bližini Gosposvetske ceste. Ponudbe na »Alko«, Ljubljana, tel. 25—35.

Jerica Blažič roj. Bobek

K večnemu počitku smo jo spemili 7. februarja. Globoko žalujči hčerki: Josipina Braun in Marija Dolinar; vnuki: Melitta, dr. Egon, dr. Artur, Mary — in ostalo sorodstvo.

Smisel p. Novem mestu, Mödling, Wien, Ljubljana.

Zahvala

Vsem, ki so med boleznijo in ob smrti mojega ljubega brata, strica in svaka, gospoda

Rudolfa Grošlja

profesorja v pokoju

sočustvovali z menoj, spemili pokojnika na njegovi poslednji poti in mu v slovo poklonili cvetja — se iskreno zahvaljujem. — Sveta maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 13. febr. ob 10 dop. v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 11. februarja 1942.

Globoko hvaležna žalujoča sestra in ostalo sorodstvo.

V nekem pristanišču v Severni Afriki: Angleške vojne ujetnike vkrcavajo, da jih odpeljejo v Italijo.

Oporoka osmih bojnikov

»Hammond, kaj pa počenjate!« ga pokara Kennedy. »Kako pa ravnate z žlahtno kapljico?« »Oprostite mi, Kennedy — naj vas to ne moti. Zdelo se mi je, da zunaj pod oknom nekoga vidim. Pa sem s zmotil. Bila je le senca.«

»Morda pa je bil le kateri izmed stražnikov,« ravnodušno omeni Kennedy ter se spet obrne k Bartlett. Hammond pa stopi k oknu in se zagleda v park. Naglo pa se obrne ter zamišljeno začne ogledovati komornika.

Ko je Kennedy opravil zasliševanje, pristopi Hammond: »Se nekaj vprašam, gospod Bartlett.«

»Prosim?«

»Kje je kuhinja? Mislim, pod katero sobo?«

»Naravnost pod obednico.«

»Kje pa je kuhinjsko stopnišče?«

»Na koncu hodnika med obednico in salonom.«

»Hvala, gospod Bartlett. — Le še eno malenkost! Recimo, da ste res slišali glasove v vrtni dvorani, ali bi nama mogli povedati, ali so bila vrata, ki ste jih slišali, da so se zaprla, vrata v vojvodovo pisarno ali pa vrata v zimski vrt?«

»Tega bi si ne upal reči — saj niti zanesljivo ne vem, ali sem sploh slišal vrata zapirati.«

»Ne, to mi je kajpak jasno, gospod Bartlett... pa vendar... pomislite malo!«

Poziv komornikovemu spominu ni rodil sadu. Mož ves zmešan maje z glavo in nesrečen pogleduje zdaj enega zdaj drugega.

»Povejte, gospod Bartlett,« spet povzame Hammond, »ali imajo vsa vrata v tej hiši isti glas, kadar se zapirajo?«

»Tega pa res še nikoli nisem premišljeval...«

»Čakajte no — kajpak — čudno, da tega že poprej nisem pomislil!«

»Česa?«

»Vrata v zimski vrt so skoraj vsa steklena... in imajo ostrejši glas — če razumete, kaj mislim reči.«

»Razumem.«

»To so tista vrata, ki sem jih slišal.«

»Ali zanesljivo veste?« mirno in premagovaje se vpraša Hammond.

»Docela zanesljivo... čudno le, da takoj nisem pomislil na to. Spomnil sem se šele, ko ste me vprašali, ali vsa vrata enako zaropotajo — prepričan sem, da so bila vrata v zimski vrt.«

»To je vaša sročja, gospod Bartlett.«

»Moja sreča?«

»Da; Če je takrat kdo bil v zimskem vrtu, vsaj vi niste bili najbližji vojvodu, ki je bil umorjen!«

Komornik se vidno prestraši. »Tega si niti en hip nisem mislil — to je res strašno — torej ste mene sumili!«

»Vas, da!« se mu nasmehne Hammond. »Vendar vam tega iz psiholoških ozirov nisem hotel prej povedati, dokler si sami niste bili na jasnem, katere vrata ste slišali zapirati.«

Tisti hip spet vstopi strežaj Woodson, ki se ga inspektor takoj loti.

»Povejte mi no — saj ste ob tri četrti na štiri šli v čitalnico po steklenico whiskyja?«

»Da, gospod inspektor.«

»Ali je bil kdo v čitalnici, ko ste prišli noter?«

»Ne, gospod inspektor. Soba je bila prazna.«

»Kako dolgo ste se mudili v čitalnici?«

»Le nekaj minut, gospod inspektor.«

»In med tem ni bilo nikogar v sobi?«

»Ne, gospod inspektor.«

Inspektor malce premišlja, nato pa se naglo

skloni naprej ter ostro vpraša: »Kaj ste počeli, ko ste prišli iz čitalnice?«

»Steklenico sem nesel gospodu Bartlett.«

»Kaj še?«

»Nič drugega.«

»Zlagali ste se.«

»Kako, prosim?«

»Pravim vam, da ste se zlagali! Cele četrti ure vas ni bilo nazaj. Ali ste en četrti ure potrebovali, da ste tisto steklenico nesli iz čitalnice tja v obednico?«

»Nič drugega nisem počel, gospod inspektor.«

»Tako? Nič drugega?« Povejte mi no, ali je kdo iz vaše rodovine nor?«

»Ne!«

»Izgubite se mi izpred oči! Gorje pa vam, če se do jutri ne premislite!«

Woodson se tiho izmuzne iz sobe.

Drugi strežaj Anderson ni znal nič važnega povedati. Gospod Crew je pozvonil ponj iz čitalnice in Anderson je v vsem potrdil, kar je odvetnik povedal.

Ko je Anderson odšel, Hammond nekaj časa zamišljen sedi in s svinčnikom bobna koračnico po nohtu svojega palca, zraven pa škili h komorniku.

»Gospod Bartlett,« ga naglo ogovori, »ali že veste, da vam je mylord v oporoki nekaj zapustil?«

»Je zapustil —? Nak, tega nisem vedel.«

Nehote je komornik besedico »je« rahlo naglasil, kar Hammondovim občutljivim ušesom ni ušlo.

»Da — v dopolnilu k oporoki. Zal pa je tista listina izginila — ukradena je bila.«

»Ukradena? — Najbrž je bila...«

»Prosim?« mirno vpraša Hammond.

»Eh, nič... Koga neki naj bi mikalo krasti tako listino?«

»Tega jaz ne vem, gospod Bartlett — saj to ste nama vi sami zdajle hoteli povedati.«

»Da — mislim sem... da je bržkone bil kdo, ki mi hoče škodovati, kak sovražnik...«

»Imate mar sovražnike, gospod Bartlett?«

»Da — enega. Pa ta nikakor ni mogel biti.«

»To se vsekakor zanimivo sliši. Ali nama ne bi mogli o tem kaj več povedati?«

»Ne verjamem, da bi vas moje osebne zadeve utegnile zanimati.«

»Morda pa vendarle, gospod Bartlett. Kako pa se vaš sovražnik piše?«

»Thompson.«

»V Angliji precej znano ime.«

Prepozno ponoči je že bilo, da bi bil Bartlett ta dovtip mogel prav razumeti.

»James Thompson,« dopolni Bartlett, »oskrbnik na gradu Stafford.«

»Tako, tako. Mislim sem, da tamkaj nihče ne prebiva, saj je vojvoda le redkokdaj bil tam.«

»Tisto je res, Mylord za čuda nikakor ni maral rodovinskega gradu, kjer tudi ni nobene služinčadi, razen Thompsona, ki se nazivlje oskrbnik.«

»Zakaj vas sovraži — če se vam ne zdi preveč indiskretno, da to vprašujem?«

»Tega ne vem — ampak sovraži me.«

Hammond pošilji tja h Kennedyju. Dobri komornik v lahkomišelnem igračkanju z resnico v ničemer ne zaostaja za drugimi, le manj neroden je...

»Ali je vojvoda vedel, da vas sovraži?«

»Ne.«

»Druga laž,« si misli Hammond ter znova pogleda inspektorja, ki se zdi, da bo zdaj zaspal.

Tedaj se odpro vrata in seržant Saunders vstopi,